CUMHURIYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

55 nci Birleşim

17 . 4 . 1973 Salı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. - Geçen tutanak özeti 670:671

II. - Gelen kâğıtlar 671:672

III. - Yoklama 700

IV. - Başkanlık Divanını Genel Kurula sunuşları 672

1. — Manisa Üyesi Oral Karaosmanoğlu'nun, Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansına katılacak Türk Delegasyonu seçimine ilişkin esasları kapsayan 23 . 3 . 1973 tarih ve 7/6113 sayılı Kararnamenin beynelmilel mevzuata aykırı esaslar ihtiva ettiğine dair gündem dışı demeci. 672:674

2. — T. C. Anayasasının 102 nci maddesi uyarınca Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Naim Talû'nun Başbakan olarak görevlendirildiğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/285) 674

3. — Başbakan Naim Talû tarafından teşkil edilen Bakanlar Kuruluna yapılan atamalara dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/290) 674:676

4. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim. 676

5. — Diyanet İşleri Başkanlığında görevli Yaşar Tunagür'ün faaliyetleri konusunda araştırma yapan Komisyonun görev süresinin bir ay uzatılmasına dair Komisyon Başkanlığı tezkeresi. (3/289, 10/44) 676

6. — Zonguldak Üyesi Ahmet Demir Yüce'nin, 6/580 numaralı sözlü sorusunu yazılı soruya çevrilmesine dair önergesi. (4/110) 676

V. - Görüşülen işler 676

1. — Atatürk Akademisi kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi : 1/540; C. Senatosu : 1/150) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 26 . 3 . 1973) 676:695,701:702

2. — Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Mecli-

Sayfa

si :1/552; C. Senatosu : 1/176) (S. Sayısı : 233) 695:696,703:704

3. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/346; C. Senatosu 1/183) (S. Sayısı : 234) 696:697,705:706

4. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Milî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/115; C. Senatosu 1/186) (S. Sayısı : 235) 697,707:708

5. — 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/476; C. Senatosu 1/179) (S. Sayısı : 236) 697:698,709:710

6. — Türkiye ile Polanya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/416; C. Senatosu 1/173) (S. Sayısı : 237) 698,711:712

7. — Uydular aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadî İşler, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/758; C. Senatosu 1/169) (S. Sayısı : 240) 698:699,713:714

8. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadî İşler, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/145; C. Senatosu 1/187) (S. Sayısı : 239) 699

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil, artan hayat pahalılığı ve pazar bulamamaları nedenleriyle hayvan besicilerinin güç durumda kaldıkları konusunda gündem dışı demeçte bulundu.

Kontenjan Grubu Başkanlığının, Kontenjan Grubu Başkanlığına Nihat Erim'in seçildiğine dair tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Geçici Komisyon Başkanlığının, Danıştay Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısını görüşecek Karma Komisyona gösterilen üyelere dair tezkeresi kabul olundu.

Danışma Kurulunun; parti gruplarında vukubulan değişiklikler sebebiyle Başkanlık Divanı seçimlerinde esas tutulacak dağıtım cetveline ait raporu okundu. Raporun, partilerin Divanda hangi üyelikleri alacağına dair bir kararı ihtiva etmemesi sebebiyle, Genel Kurulda görüşülemeyeceği kabul olundu.

Atatürk Akademisi kanunu tasarısını maddeleri üzerinde bir süre görüşüldü.

17 . 4 . 1973 Salı günü saat 15,00'te toplanılmak üzere Birleşime saat 18,48'de son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Diyarbakır
Macit Zeren	*Azmi Erdoğan*

Kâtip
Konya
Osman Nuri Canpolat

II. - GELEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni (M. Meclisi 1/782; C. Senatosu 1/191) (Anayasa ve Adalet, İçişleri, Millî Savunma ve Bütçe ve Plân komisyonlarına) (Müddet : 10'ar gün).

2. — Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme ile bu sözleşmeye ek protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni (M. Meclisi 1/681; C. Senatosu 1/192) (Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonlarına) (Müddet : 10'ar gün).

3. — Seyir ve hidrografi hizmetleri kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni (M. Meclisi 1/307; C. Senatosu 1/193) (Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân, Millî Savunma ve Bütçe ve Plân komisyonlarına) (Müddet : 10'ar gün)

Tezkere

4. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Yusuf Ziya Ayrım'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/286) (Anayasa ve Adalet Komisyonuna)

Raporlar

5. — Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/552; C. Senatosu 1/176) (S. Sayısı : 233) (Dağıtma tarihi : 13 . 4 . 1973)

6. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınma suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/346; C. Senatosu 1/183) (S. Sayısı : 234) (Dağıtma tarihi : 13 . 4 . 1973)

7. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/115; C. Senatosu 1/186) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 14.4.1973)

8. — 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan

Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/476; C. Senatosu 1/179) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma tarihi : 14 . 4 . 1973)

9. — Türkiye ile Polanya arasında Ticarî Belgelerin tasdikinden harç alınmamasına mütedair andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıatma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/416; C. Senatosu 1/173) S. Sayısı : 237) (Dağıtma tarihi : 14.4.1973)

10. — Eski Eserler kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu mütalâası ile İçişleri, Anayasa ve Adalet, Malî ve İktisadî İşler, Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raopru (M. Meclisi 1/85; C. Senatosu 1/151) (S. Sayısı : 283) (Dağıtma tarihi : 14 . 4 . 1973)

11. — Uydular aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadî İşler, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu(M. Meclisi 1/758; C. Senatosu 1/169) (S. Sayısı : 240) (Dağıtma tarihi : 14 . 4 . 1973)

12. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan Kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadî İşler, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/145; C. Senatosu 1/187) (S. Sayısı : 239) (Dağıtma tarihi : 16 . 4 . 1973)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Ünaldı

KÂTİPLER : Bahriye Üçok (Cumhurbaşkanınca S. Ü.), Osman Nuri Canpolat (Konya)

BAŞKAN — 55 nci Birleşimi açıyorum.
Görüşmelere başlıyoruz.

III. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Manisa Üyesi Oral Karaosmanoğlu'nun, Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansına katılacak Türk Delegasyonu seçimine ilişkin esasları kapsayan 23 . 3 . 1973 tarih ve 7/6113 sayılı Kararnamenin beynelmilel mevzuata aykırı esaslar ihtiva ettiğine dair gündem dışı demeci.

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Sayın Oral Karaosmanoğlu; «Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansına katılacak Türk delegasyonu seçimine ilişkin esasları kapsayan 23 . 3 . 1973 tarih ve 7/6113 sayılı Kararnamenin beynelmilel mevzuata aykırı esas-

lar ihtiva ettiği hakkında» gündem dışı söz talep etmişlerdir.

Buyurun Sayın Karaosmanoğlu.

ORAL KARAOSMANOĞLU (Manisa) — Sayın Başkan, Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri;

Sayın Melen Hükümetinin ayrılmasından kısa bir süre önce, İçişleri Bakanlığının teşebbüsü üzerine Dışişleri Bakanlığının da sehven olduğunu tahmin ettiğimiz müspet mütalâası alınmak suretiyle 23 . 3 . 1973 tarih ve 7/6113 sayılı bir Bakanlar Kurulu Kararnamesi çıkartılarak, Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansına katılacak Türk delegasyonunun seçim usulleri, milletlerarası bir antlaşma mahsulü olan Avrupa Konseyi statü, teamül ve uygulamasına aykırı düşen esaslara bağlanmıştır. Durumu Yüksek Heyetinizin bilgisine arz etmek ve yeni Hükümetin bu hatayı tashih etmesini talep etmek üzere söz almış bulunuyorum. Şöyle ki :

Adı geçen Kararnamede İçişleri Bakanlığının Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansına katılacak üye delegeleri tespit edip toplantıdan önce Dışişleri Bakanlığına bildireceği ifade edildikten sonra, «Seçilecek kimselerin mahallî idare organlarında görevli vali, il genel meclisi üyesi, muhtar veya mahallî idarelerle ilişkin akademik çalışmalar yapan üniversite öğretim üye veya görevlileri yahut İçişleri Bakanlığı Mahallî İdareler Genel Müdürlüğünde en az şube müdürü seviyesinde görevli veyahutta mahallî idarelerin gelişmesine yönelmiş çalışmalar yapmak üzere kurulmuş dernek ve kuruluşların üyesi olmaları esastır.» denilerek müteakıp kısımda üyelerin niteliklerini gösterir asaslara yer verilmektedir. Diğer maddelerle de, insiyatifi tamamen İçişleri Bakanlığına bırakan hükümler getirilmiştir.

Milletlerarası temasları düzenleyen kararname veya yönetmeliklerin gerek kanunlara gerekse ve özellikle yüce Meclislerin onayından geçmiş antlaşmalara uygun olmaları şart olsa gerektir. Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansı statüsünün ikinci maddesi hükümleriyle buna ait yönetmeliğin ikinci maddesinin birinci fıkrası sarihtir. Konseyin 15 yıllık uygulaması da bu esaslara göre yürütülmüştür. Statü gereğince, İstişarî Asamblede yani Avrupa Parlâmentosunda 10 üyesi olan Türkiye, Mahallî İdareler Konferansında da 10 üye ile temsil edilmektedir. Konferans delegelerinin, Hükümetler tarafından belirtilecek şekilde ulusal mahallî idareler dernekleri arasından, istenirse ulusal seksiyonların temsillerinin de dahil edilecek surette seçecekleri hükme bağlanmıştır.

Türkiye'de mahallî idareler derneği niteliğinde bir dernek vardır ki, o da Türk Belediyecilik Derneğidir. Bir kısım beynelmilel benzeri dernek ve kuruluşların da üyesi bulunmaktadır. Şimdiye kadarki uygulamada Mahallî İdareler Konferansı bütün yazışma ve temaslarını Türk Belediyecilik Derneği vasıtasıyle yürütmekte bulunmuştur. Hükümetin hiçbir tarzda herhangi tasarrufu olmadığını da iddia etmek durumunda değilim. Meselenin ağırlık noktası, esprisi ve Konseyin Mahallî İdareler Konsepsiyonu, her şeyden önce seçimle gelen kişilerin özellikle belediye reislerinin bu Konferansta kendi memleketlerinin mahallî idarelerini temsil edebilme esasına dayandırılmıştır. Bütün bunlara rağmen, adı geçen dernek İçişleri ve Dışişleri Bakanlıkları ilgilileri ile gereken koordinasyonu sağlamayı usul ittihaz etmiş ve 10 kişilik delegasyondan üç üyenin İçişleri Bakanlığı Mahallî İdareler kontenjanından veya valiler arasından seçilmesini temin edegelmiştir. Kaldı ki, Avrupa Konseyi Mahallî İdareler Konferansı yetkili organlarında geçen yıl alınan yeni bir karar tasarısı gereğince, 74/1972 sayısını da arz ediyorum, seçimle gelen delegasyonların Hükümetleri karşısında ve münhasıran bu çerçevede bağımsız olmaları Konferans üyelerinin mahallî veya bölgesel bir idare biriminden seçilmiş üyelerden ibaret olmaları öngörülmüştür. Bu karar tasarısı Avrupa Parlâmentosu organlarından geçirilerek kesinleşmek üzeredir.

Hal böyle iken, sebep ve saikini teşhiste güçlük çektiğimiz otoriter bir zihniyetin ifadesi olan Kararnamede, delegasyon, sanki Devlet memuru tayinindeki şart ve esaslara bağlanmak istenmiştir. Avrupa Konsey üyesi olarak demokratik hukuk Devletinin vasıflarını şerefle taşıyan memleketimiz hakkında yanlış yorumlara ve ihtilâtlara sebebiyet verebilecek nitelikteki her türlü hareket, karar ve tasarruftan kaçınılması gerekmektedir.

Yeni Hükümetimizin bu Kararnameyi süratle gözden geçirip gereğini yapacağı inancını muhafaza ediyoruz. Saygılar sunar, bu vesile ile yeni Hükümete başarılar temenni ederim.

Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

2. — T. C. Anayasasının 102 nci maddesi uyarınca Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Naim Talû'nun Başbakan olarak görevlendirildiğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/285)

BAŞKAN — Bir Cumhurbaşkanlığı tezkeresi var, takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Bakanlar Kurulunun yeniden teşkili için; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 102 nci maddesi uyarınca, Cumhuriyet Senatosu Üyesi Naim Talû'yu Başbakan olarak görevlendirdim.

Atanacak bakanların ayrıca bildirileceğini arz ederim.

Fahri Korutürk
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN — Yüksek Heyetin bilgilerine sunulur.

3. — Başbakan Naim Talû tarafından teşkil edilen Bakanlar Kuruluna yapılan atamalara dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. (3/290)

BAŞKAN — Sayın Başbakanın kurduğu Hükümetle ilgili Cumhurbaşkanlığı tezkeresini takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 12 Nisan 1973 tarihli ve 4 - 395 sayılı yazımız.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 102 nci maddesi uyarınca teşkil edilen Bakanlar Kuruluna, ilişik listede gösterilen zevatın atanmış olduğunu arz ederim.

Fahri Korutürk
Cumhurbaşkanı

Türkiye Cumhuriyeti
Bakanlar Kurulu listesi

Naim Talû	Başbakan	Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Üyesi Eski Ticaret Bakanı
Nizamettin Erkmen	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı	Giresun Milletvekili
Kemal Satır	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı	Adana Milletvekili Eski Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı
İ. Hakkı Tekinel	Devlet Bakanı	İstanbul Milletvekili
Prof. İlhan Öztrak	Devlet Bakanı	Eski Devlet Bakanı
Hayri Mumcuoğlu	Adalet Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Tekirdağ Üyesi Eski Devlet Bakanı
İlhami Sancar	Millî Savunma Bakanı	İstanbul Milletvekili Eski Millî Savunma Bakanı
Mukadder Öztekin	İçişleri Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Eski Bayındırlık Bakanı
Ü. Halûk Bayülken	Dışişleri Bakanı	Eski Dışişleri Bakanı
Sadık Tekin Müftüoğlu	Maliye Bakanı	Zonguldak Milletvekili Eski Devlet Bakanı

Orhan Dengiz	Millî Eğitim Bakanı	Uşak Milletvekili Eski Millî Eğitim Bakanı
Nurettin Ok	Bayındırlık Bakanı	Çankırı Milletvekili
Ahmet Türkel	Ticaret Bakanı	Bursa Milletvekili Eski Ticaret Bakanı
Dr. Vefa Tanır	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı	Konya Milletvekili
Fethi Çelikbaş	Gümrük ve Tekel Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Üyesi Eski Sanayi Bakanı
Ahmet Nusret Tuna	Tarım Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi
Prof. Sabahattin Özbek	Ulaştırma Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Üyesi Eski Millî Eğitim Bakanı
Ali Naili Erdem	Çalışma Bakanı	İzmir Milletvekili Eski Çalışma Bakanı
Dr. Nuri Bayar	Sanayi ve Teknoloji Bakanı	Sakarya Milletvekili
Dr. Kemal Demir	Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı	Bolu Milletvekili Eski Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
Dr. Ahmet İhsan Kırımlı	Turizm ve Tanıtma Bakanı	Balıkesir Milletvekili
Mehmet Nebil Oktay	İmar ve İskân Bakanı	Siirt Milletvekili
Orhan Kürümoğlu	Köy İşleri Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Bitlis Üyesi
İsa Bingöl	Orman Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Muş Üyesi
Celâlettin Çoşkun	Gençlik ve Spor Bakanı	Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi

BAŞKAN — Yüksek Heyetin bilgilerine sunulur.

4. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.

BAŞKAN — Bir önerge var, takdim ediyorum:

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Yeni Hükümette görev alması nedeniyle Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden ve Denetçiliğinden ayrılan Grubumuz üyesi ve Muş Senatörü Sayın İsa Bingöl'ün yerine Balıkesir Senatörü Sayın Nuri Demirel aday gösterilmiştir.

Saygılarımla arz ederim.

Cumhuriyet Senatosu
Adalet Partisi
Grup Başkanvekili
Çanakkale
Nahit Altan

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonunda açık bulunan üyeliğe Balıkesir Senatörü Sayın Nuri Demirel aday gösterilmiştir. Kendisinin bu Komisyona seçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — Diyanet İşleri Başkanlığında görevli Yaşar Tunagür'ün faaliyetleri konusunda araştırma yapan Komisyonun görev süresinin bir ay uzatılmasına dair Komisyon Başkanlığı tezkeresi. (3/289, 10/44)

BAŞKAN — Bir önerge var, takdim ediyorum:

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu Diyanet İşleri Başkanlığında görevli Yaşar Tunagür'ün faaliyetleri hakkında kurulan Araştırma Komisyonunun çalışma süresini 19 . 4 . 1973 tarihinden itibaren bir ay daha uzatılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Araştırma Komisyonu Başkanı
Nahit Altan

BAŞKAN — Araştırma Komisyonu çalışma süresinin bir ay uzatılmasını oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6. — Zonguldak Üyesi Ahmet Demir Yüce'nin, 6/580 numaralı sözlü sorusunun yazılı soruya çevrilmesine dair önergesi. (4/110)

BAŞKAN — Bir başka önerge var, takdim ediyorum:

Sayın Başkanlığa

Gündemin (B) II - Sorular ve Genel Görüşme başlığı altında 3 nsü maddeyi teşkil eden, «Almanya'dan gelen Türk işçilerinin gümrük muayenelerine dair İçişleri ve Gümrük ve Tekel bakanlarından sorduğum sözlü soruyu, yazılı soruya tebdil ettiğimi arz ederim.

Saygılarımla.

Zonguldak
Ahmet Demir Yüce

BAŞKAN — Sayın Ahmet Demir Yüce'nin sözlü sorusu yazılı soruya çevrilmiştir.

V - GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Atatürk Akademisi kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi : 1/540; C. Senatosu : 1/150) (S. Sayısı : 229) (1)

BAŞKAN — Bundan önceki Bireşimde müzakeresine başlanmış ve müzakeresi yarıda kalmış olan Atatürk Akademisi kanun tasarısının 15 nci maddesinden müzakereye devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükümet lütfen yerlerini alsınlar.

Bu madde üzerinde cereyan eden müzakeratın neticesinde Hükümet ve Komisyon üyelerin ileri sürdüğü fikirlere muvazi olarak bir teklif geldiği takdirde katılabileceklerini beyan etmişlerdi.

Şimdi, müzakeratın selâmeti yönünden, önce Komisyonun ve Hükümetin mütalâalarını tekrarlayalım.

(1) 229 S. Sayılı basmayazı 10 . 4 . 1973 tarihli 53 ncü Birleşim tutanağına eklidir.

Komisyon adına Sayın Atayurt, oradan konuşunuz, buyurunuz efendim.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET FAİK ATAYURT (Uşak) — Sayın Başkan, bu hususu hal için bir önerge takdim etmiş bulunuyoruz. Bu önerge 7 nci madde ile alâkalıdır. Bu kabul edildiği takdirde bâzı tereddütler izale edilmiş bulunacaktır. Arz ederim.

BAŞKAN — Evet,

Sayın Hükümet, buyurunuz.

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Sayın Başkan, Sayın Komisyon Başkanının teklifine Hükümet olarak katılıyoruz, arz ederim.

BAŞKAN — Şimdi, Komisyonun bir önergesini almış bulunuyorum.

Sayın Atayurt, bu önerge ile kanun tasarısının 7 nci maddesinde yapılacak olan değişiklik sonunda sayın üyelerin endişeleri izale edilebilecek midir?

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET FAİK ATAYURT (Uşak) — Onu kuvvetle ümit ediyoruz.

BAŞKAN — Evet; ama 7 nci maddenin müzakeresi geçmiş bulunduğundan bu hatanın yeni bir önerge ile düzeltilmesini isteyeceksiniz ve bu önergenizi o zaman, Yüksek Heyet maddenin müzakeresinin yeniden, hatayı düzeltme yönünde kabul ederse, o zaman bu önergeniz muameleye konulacak ve o yolda endişeler giderilmiş bulunacak.

Şu halde 15 nci maddede, yani bu isteğinizle her hangi bir değişiklik yapılmasına lüzum olmadığı, buradaki endişelerin 7 nci madde ile izale edilebileceğini talep ediyorsunuz.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET FAİK ATAYURT (Uşak) — Evet, efendim.

BAŞKAN — Tamam efendim. Şu halde 15 nci madde üzerinde müzakereler bitmiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KISIM : IV

Geçici hükümler

Geçici madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere en geç üç ay içinde, bu kanunda aslî üyelik için öngörülen yetenek ve nitelikleri esas tutarak Millî Eğitim Bakanı; ilgili bakanlıklar, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ve diğer ilgili kuruluşlarla yapacağı danışmalardan sonra seçeceği 14 adayı Bakanlar Kuruluna sunar. Bakanlar Kurulu, en geç bir ay içinde bu adaylar arasından kanunun 5 nci maddesinde belirtilen 7 aslî üyeyi seçer. Bunlar da seçildikleri tarihten itibaren en geç iki ay içinde Akademide ek görevle çalışacak olan 12 aslî üyeyi seçerler.

BAŞKAN — Sayın Karaman.

SUPHİ KARAMAN (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri;

Geçen oturumda konuşmasını ve görüşülmesini yürüttüğümüz Atatürk Akademisi kanunu tasarısının en önemli maddelerinden bir tanesi de bu geçici 1 nci maddedir. Her ne kadar bu maddenin kanun tasarısı yürürlüğe girdiği andan itibaren 6 ay sonra hiçbir hükmü kalmayacak ise de akademinin kuruluşunu, ilk kuruluşunu düzenleyen madde olma bakımından bu maddenin önemi büyüktür. Hükümet tarafından sevk edilen kanun tasarısının gerekçesinde bu madde için aynen şunlar yazılıdır : «Geçici 1 nci madde, akademinin ilk kuruluşunda aslî üyelerin seçimini ve atanmaları düzenlemektedir. Bu ilk seçimde çok dikkatli olunması, kamu oyunca bilimsel kurum ve çevrelerce isabetli bir seçim yapıldığının inanılması büyük önem taşımaktadır» denmektedir.

Bu maddenin önemi, işte gerekçede açıklanan şekilde buradan gelmektedir. Atatürk üzerindeki bilimsel çalışma yapacak bir organın ilk kuruluşu üzerinde kuşkular meydana gelirse, kamu oyu bu şüphelerden ötürü bu akademinin yapacağı çalışmalar ve vereceği ürünler üzerinde daima kuşku duyacaktır. Atatürk gibi çok geniş cepheli bir kişinin, bir vatan kurtarıcısının üzerinde çeşitli düşünce ve akımların ayrı ayrı görüşlerinin, ayrı ayrı cephelerle mütalâa edildiğinin var olduğu bir ortamda, Atatürk üzerinde bilimsel çalışma yapacak olan bir kurumun şu veya bu yönde istismarları önlemek için, kuşkusuz olabilmek için, ilk kuruluşun olumlu bir şekilde olmasına zaruret vardır.

Maddenin metnini kısaca analiz edecek olursak şunları görürüz : Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere en geç üç ay içinde bu kanunda aslî üyelik için öngörülen ye-

tenek ve nitelikleri esas tutarak Millî Eğitim Bakanı ilgili bakanlıklar, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ve diğer ilgili kuruluşlarla yapacağı danışmalardan sonra seçeceği 14 adayı Bakanlar Kuruluna sunar.

Birinci mekanizma bu. Atatürk Akademisinin aslî üyesini teşkil edecek olan 19 üyeden 7 tanesi Bakanlar Kurulu tarafından seçilecek. Bakanlar Kurulu da bunu seçmek için, Millî Eğitim Bakanlığı, madde metninde açıklamış olduğu gibi, ilgili bakanlıklar ve ilgili kuruluşlarla, kurumlarla yapacağı danışmadan sonra bu 7 adayın 2 katı olan 14 adayı seçiyor. Sonra bu 14 aday Bakanlar Kuruluna sunuluyor. Bakanlar Kurulu bir ay içinde bu 14 adayın yarısını, 7'sini, kadrolu görevlileri, Atatürk Akademisinin aslî üyeliklerini teşkil eden kadrolu üyeliklere atar. Bunlar da seçildikleri tarihten itibaren en geç iki ay içinde Akademide görevli diğer 12 aslî üyeyi seçerler. Mekanizma bu üç kademeli ilerleyen bir mekanizma.

Şimdi ilk 7 aslî üyenin seçimi, tarafsız seçimi, objektif seçimi meselenin esasını teşkil ediyor. Eğer bu ilk 7 adayın tarafsız seçilemediği objektif seçilemediği yolunda bir kanaat kamuoyunda, düşünen çevrelerde, basında yerleşecek olursa Atatürk Akademisi daha ilk andan itibaren zedelenmiş olacaktır. «Efendim, şu tip kişiler seçilmiştir; bu ilk seçime politika karışmıştır...» Çünkü Bakanlar Kurulu tarafından seçildiği için politika karışmıştır.» diye bir şüphe alıp gidecektir. Elbetteki böyle şüpheli kurulan bir kuruluşun yapacağı çalışmalarla, vereceği ürünlerle kendisini temize çıkarmasına kadar 3 - 5 yıl geçecektir. Bu nedenle kamuoyunda ve bu kanunla öngördüğümüz amaçları sağlama yönünde elbetteki şüpheli bir durum meydana gelecektir.

Bu nedenle bu seçimin, yani Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 7 aslî üyenin 2 katı olarak seçilen 14 adayın objektif kriterlerle seçilmesi için gerekçede aynen şunlar yazılmıştır; gerekçeden geçici 1 nci maddeye ilişkin diğer kısımlarını okuyorum; Millî Eğitim Bakanlığının ilgili bakanlıklarla ve kuruluşlarla yapacağı danışma şöyle açıklanmaktadır : «Yapılacak danışmanın uygun ölçüler içinde tutulabilmesi, nitelikli ve yetenekli olması, aynı zamanda çok yönlü yürütülebilmesi için Anayasal nitelikli bilim, yargı ve güvenlik organlarıyle yapılmasının uygun olacağı görüşü benimsenmiştir.»

Anayasal nitelik diyor. Yani Anayasada ismi geçen bilim, yargı ve güvenlik organlarıyle danışma öngörülmektedir, maddenin gerekçesinde.

Oysa bu metinde bu hal görülmemektedir. Yani geçici 1 nci maddenin ortaya konmuş olan, halen Yüce Senatoda müzakeresi yapılmakta olan metninde bu sayılan nitelikler ilgili kurumlar diye geçmektedir, diğer ilgili kuruluşlar diye geçmektedir. Bu madde Cumhuriyet Senatosunun yüce huzuruna gelinceye kadar hükümet tasarısında, Millet Meclisi komisyonlarında, Millet Meclisi Genel Kurulunda ve Cumhuriyet Senatosunun Millî Eğitim Komisyonunda çok çeşitli değişikliklere uğramıştır. Redaksiyon itibarıyle, kanun tekniği itibarıyle en güzel metin, hiç boşluk bırakmayan metin halen önünüzde bulunan metindir; yalnız biraz sonra arz edeceğim şüpheli yönü hariç.

Şimdi gerekçeyi okumaya devam ediyorum; bu anayasal nitelikli bilim, yargı ve güvenlik organlarının neler olduğunu açıklıyor, hükümet tasarısında bunlar metinde açık seçik vardır. Bunlar : «Bakanlıklar ve Anayasaya göre üniversiteler, Millî Güvenlik Kurulu, Anayasa Mahkemesi, yüksek mahkemeler ve Yüksek Hâkimler Kuruludur» diyor gerekçe ve bu gerekçeye göre hazırlanan Hükümet tasarısının ilk metninde bu söyle ifade edilmekteydi : «Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere en geç bir aylık süre içinde bu kanunda saptanan aslî üyelik yetenek ve nitelikleri esas tutularak Millî Eğitim Bakanı, bakanlıklar ve Anayasal nitelikli bilim, yargı ve güvenlik kuruluşlarıyle yapacağı danışmadan sonra» diye geçiyordu. Yani madde metninde gerekçede sözü edilen bu nitelikler ve bu terimler aynen bu sözlerle geçmiş bulunuyordu.

Sonraki değişikliklerde bu daha kısaltılmış ve «diğer ilgili kuruluşlarla yapacağı danışma şekline dönüşmüştür. Madde metnini bu şekliyle, «Millî Eğitim Bakanlığının, ilgili bakanlıklar ve diğer ilgili kuruluşlar halini almıştır.. Kimdir bu diğer ilgili kuruluşlar? Maddenin gerekçesine atıf yapılırsa, yani oradan ilham alınabilirse kim oldukları anlaşılacaktır. Ama böyle anlamak için kanunî zorunluk yok madde metninde. O nedenle ben bu kuruluşun ilk anda

objektif ölçülerde kurulduğu kanısının kamu oyunda yayılabilmesi için, politika karıştırılmadığı intibaının kamu oyunda yerleşebilmesi için madde metninin ortalarında bulunan «ilgili bakanlıklar, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri» diye açıklanan kısımdan sonra «Diğer ilgili kuruluşlar» ibaresine bir açıklık getirilmesi zaruretine inanıyorum. O bakımdan, madde metni Millî Eğitim Bakanı; ilgili bakanlıklar» sözünden sonra gelen «diğer ilgili kuruluşlar» deyimi yerine «Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Yargıtay, Danıştay ve Askerî Yargıtay Başkanlıkları, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, İstanbul, Ankara ve Ege Üniversitesi Rektörlükleri ile yapacağı danışmadan sonra» metninin yazılmasının, yani ilgili kuruluşların yerine, Anayasal nitelikte olan üniversitelerden en eski üniversitelerimiz olan üç üniversiteyi ve yüksek nitelikli yargı organlarının isimlerinin yazılmasının bu danışmayı yapacak olan Millî Eğitim Bakanının seçeceği 14 aday üzerinde bir kuşku meydana getirmemesi bakımından faydalı olacağı ve kamu oyunda büyük yanlışlıklar meydana getirmeyeceği inancı içerisindeyim.

Bu nedenle bir değiştirge önergesi sunuyorum. İlgilerinizi istirham eder saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Başka söz isteyen sayın üye? Sayın Gündoğan.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Geçici madde üzerinde fikirlerimi arza çalışacağım; fakat anlaşılabilmem için konuyu kendi hudutları içerisinde efradını toplayan bir biçimde izaha da müsaadelerinizi rica edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, geçici 1 nci madde Sayın Karaman'ın da burada ifade ettiği gibi, bu Akademinin genel ve temel karakterini verecek, koyacak, sağlayacak maddedir. Eğer büyük Heyetiniz nasıl bir Akademi kurduğunu, kurmak istediğini bu kanunda söylemediği için, biz bilmiyorsak ve kendi kendimize bir akademi nasıl olabilir diye düşünmek zorunda kalıyorsak ve dünya milletlerine bakarak akademilerin genel karakterleri hakkında bilgi edindikten sonra burada söz söylemek gereğini duyuyorsak, bu geçici 1 nci madde ile kurulmak istenen Akademinin temel niteliğinin, anakarakterinin ne olduğunu şöyle anlıyoruz;

Bu kanunun 1 nci maddesi Akademinin bir bilim akademisi mi, edebiyat akademisi mi, sanat akademisi mi ne olduğunu yazmıyor. Bilimsel özerkliğe sahip Başbakana bağlı Atatürk Akademisi adı ile bir akademi kurulur diyor.

Tekrar sormama müsaade ediniz, bu ne akademisidir? İsmi üstünde, Atatürk Akademisidir; ama Atatürk'ün ismini alan Akademinin bir de genel karakteri, temel niteliği olması gerekir. Bu bilimi, sanatı ve edebiyatı her türlü faaliyeti kapsayan bir Akademidir demek gerekirse ve öyle anlaşılırsa, o takdirde geçici 1 nci maddede konulan esasların bu karakterli bir Akademi kurmaya yararlı olmadığını kabul zorundayız. Bilimsel ya da sanat yolunda, ya da edebiyat yolunda kurulduğunu bildiğimiz dünya akademilerinin içinden bir tanesi de Atatürk Akademisi olacaktır, pek muhtemelen Atatürk ve ilkelerini ve devrimlerini bilimsel açıdan inceleyecek bir Akademi olacaktır.

Hal böyle olunca, bu akademinin 1 nci maddede yazıldığı üzere, bilimsel özerkliğe sahip olabilmesi için kurucu kişilerinin, daha doğrusu aslî üyelerinin seçiminde bilimsel özerklikle bağdaşabilecek bir yöntem takip edilmelidir. Oysa 1 nci madde bilimsel özerklikle bağdaşabilecek bir yöntem değil, aksine bizim daha evvelki konuşmalarımızda da belirttiğimiz gibi, bu Akademinin bir resmî Devlet doktrini haline getirilmek istenen Atatürk anlayışı için kurulduğunu ispatlayan bir maddedir. Böyle düşünmüyorsak, böyle düşünülmüyorsa bu kanunun içinde böyle bir özel kasıt yoksa bilimsel özerkliğe sahip bir Akademi, bilimle uğraşan bir Akademi yapmak istiyorsak o takdirde bu geçici 1 nci maddeyi bugünkü halinden çıkarmalıyız. Bugünkü hali ile geçici 1 nci madde tamamen siyasal otoritelere görev ve yetki veren ve yine siyasal otoritelere danışma zorunluluğu sağlayan ve bu suretle siyasal otoritenin Millî Eğitim Bakanı teklifi ile Bakanlar Kurulunun bilimsel özerkliği haiz ve bilimle uğraşacak bir Akademinin aslî üyelerini seçme yetkisi bilimsel özerklikle, bilim çalışması ile bağdaşmaz bir anlayış ve davranıştır. O kadar bağdaşmaz bir anlayış ve davranıştır ki, sadece geçici 1 nci maddede Akademinin aslî üyelerinin Millî Eğitim Bakanlığının yapacağı bâzı belirsiz danışmalardan sonra seçeceği 14 kişiyi Bakanlar Ku-

ruluna arz edip, onların içinden 7 sinin Bakanlar Kurulunca seçilmesi ile iktifa ettiğini görüyoruz, böylece Millî Eğitim Bakanına ve Bakanlar Kuruluna tam yetki veriyoruz. Oysa, bu aslî üyelerin en az yarısının üniversite mensubu olması gerekliliği bu kanunun 5 nci maddesinde hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Bilindiği gibi 5 nci maddesinin bir fıkrasında «Aslî üyelerin en az yarısı üniversite öğretim üyeleri arasından seçilir» denmektedir.

Bir taraftan Akademinin aslî üyelerinin yarısının üniversite heyeti olması şart koşulmuştur. Bir taraftan Akademi bilimsel özerkliğe sahip olacaktır, bir taraftan bilimle iştigal edecektir; ama Akademinin kurulması sırasında genel karakterini, temel niteliklerini saptayacak mekanizmanın da siyasal olduğu açıkça burada çelişik halde kendini gösteriyor.

Onun için maddenin Hükümet tarafından teklif edildiği zaman yazılı gerekçesinde de belirtildiği gibi, bu Akademinin gerçekten bilimsel özerkliğe sahip olabilmesi ve bilim Akademisi olabilmesi için, bilimsel kurumların bu geçici maddedeki Bakanlıklar veya Bakanlar Kurulu yerine konması lâzım gelir. Daha şimdiden geçici 1 nci maddeyi benim takdim edeceğim önergede yazılı olduğu üzere hüküm altına alırsak, o takdirde hem gerekçeye uygun hareket etmiş olacağız, hem Atatürk Akademisinin bilimsel özerkliğini sağlamış olacağız, hem bilim adamlarını bulup çıkaracağız, hem de üniversite üyesinden teşekkülü zorunlu olan yarı üyesini de bu önergemde yazdığım üzere, üniversitelerin senatolarından kendi aralarından seçecekleri kişilerden bulmak suretiyle, görevlendirmek suretiyle yapacağız. Bunu yaptığınız takdirde bilime, bilimsel özerkliğe, yani muhtariyete ve bilimin siyasetle bağdaşmazlığına inanmış olduğunuzu ve bu Akademinin gerçekten tarafsız bir Akademi olmasını arzu ettiğinizi ispat etmiş olursunuz. Böyle yapmazda, bu yazılı olduğu üzere Millî Eğitim Bakanı ve Bakanlar Kuruluna bu işi bırakırsanız, bu Akademinin adı bilimsel akademi olmaz, bu Akademi bilimsel özerkliğe sahip olmaz, bu Akademi doğrudan doğruya büyük Atatürk'ü ve onun ilkelerini ve devrimlerini resmî doktrin haline getirmek isteyen ve bu doktrin dışında her türlü bilimsel araştırmayı ve düşünceyi yasaklayan bir kanun tedvin etmiş olursunuz. Eğer gerçekten muhtar bir akademi kurmak istiyorsanız; şu önergeme iltifat buyurmanızı rica ederim. Yazdığım şey gayet açıktır, üniversite senatolarının, Türk Dil ve Tarih Kurumunun, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun, Halkevleri Genel yönetim kurullarının ve sosyal bilimsel okutan yüksek okulların senatolarının bir araya gelerek, seçebilecekleri ilk yedi üyeyi bunlardan, yahut benim burada koyduğum beşeriyenin, ilk üyelerin ilk temelini, ilk nüvesini kurmalarında hiçbir mahzur yoktur. Ancak bu takdirde bu akademiyi, Sayın Karaman'ın da belirttiği gibi daha başından bilimsel olmayan, siyasal yanı ağır, siyasal bir Devlet doktrini haline getirilmek istenen bir faaliyetin çatısı, binası halinde bulundurmuş olmazsınız. Bunu anlatabildiğimi sanıyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Başka söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önergeler var, aykırılık derecesine göre, işleme tabi tutuyorum.

Sayın Gündoğan'ın önergesini takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Atatürk Akademisi kanunu tasarısının geçici 1 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Fikret Gündoğan
İstanbul

Geçici Madde 1. — a) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Üniversiteler Rektörlerinin en yaşlısının daveti üzerine toplanacak üniversiteler senatolarının seçeceği 5 üye,

b) Sosyal bilimler okutan yüksek okulların en yaşlı müdürünün daveti üzerine toplanacak Akademiler idare kurulunun seçeceği 5 üye,

c) Türk Dil ve Tarih Kurumları yönetim kurullarının seçecekleri 5 üye,

d) Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurulu Genel Kurulunun seçeceği 5 üye,

e) Halkevleri Genel Yönetim Kurulunun seçeceği 5 üye,

Ankara'da Cumhurbaşkanının yapacağı davet üzerine kendi Başkanlığında toplanarak bilimde, sanatta, fikir hayatında üstün derecede yetenekli kişiler arasından 7 aslî üye seçer.

Bu üyeler kendi aralarında ve en yaşlısının Başkanlığında 10 gün içinde yukarda sayılan niteliklere sahip 12 üyeyi seçerler.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon katılıyorlar mı efendim.

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Katılmıyorsunuz.

Komisyon?.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET FAİK ATAYURT (Uşak) — Sayın Başkanım, burada Komisyonca huzurlarınıza getirilmiş bulunan metin, her türlü tereddüdü izale edecek mahiyettedir. Bu itibarla daha karışık bir metinle meselelerin halledilemiyeceği aşikârdır.

Bu itibarla katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon önergeye katılmıyorlar. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir başka önerge var, takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Yüce Başkanlığına

Görüşülmekte olan Atatürk Akademisi kanun tasarısının 1 nci geçici maddesinin aşağıdaki şekilde düzenlenmesini öneririm.

Geçici Madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere en geç üç ay içinde, bu kanunda aslî üyelik için öngörülen yetenek ve nitelikleri esas tutularak Millî Eğitim Bakanının Başkanlığında üniversite rektörlerinden teşekkül edecek bir kurul tarafından 14 aday seçilir. Bakanlar Kurulu, en geç bir ay **içinde bu** adaylar arasından kanunun 5 nci maddesinde belirtilen 7 aslî üyeyi seçer. Bunlar da seçildikten itibaren en geç iki ay içinde Akademide ek görevle çalışacak olan 12 aslî üyeyi seçerler.

Sivas
Hüseyin Öztürk

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon katılıyor mu efendim,..

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Sayın Başkan, gelen tasarıda yalnız üniversiteyi değil, üniversite ile birlikte diğer kuruluşları da içine alıyor...

BAŞKAN — Daha geniş bir kapsam olduğu cihetle, daraltan bu önergeye katılmıyorsunuz.

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Bu bakımdan katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Evet efendim.

Sayın Komisyon?..

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET FAİK ATAYURT (Uşak) — Aynı nedenlerle katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon ve Hükümet katılmıyorlar. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir başka önerge var, takdim ediyorum.

Sayın Başkanlığa

Görüşülmekte olan «Atatürk Akademisi Kanunu tasarısı» nda geçici madde 1'in aşağıdaki gibi değiştirilmesini saygı ile arz ederim.

Tabiî Üye
Suphi Karaman

Geçici madde 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere en geç üç ay içinde, bu kanunda aslî üyelik için öngörülen yetenek ve nitelikleri esas tutarak Millî Eğitim Bakanı; ilgili Bakanlıklar, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Yargıtay, Danıştay ve Askerî Yargıtay Başkanlıkları, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, İstanbul, Ankara ve Ege Üniversiteleri Rektörlükleri ile yapacağı danışmalardan sonra seçeceği 14 adayı Bakanlar Kuruluna sunar.

Bakanlar Kurulu, en geç bir ay içinde bu adaylar arasından Kanunun 5 nci maddesinde belirtilen 7 aslî üyeyi seçer. Bunlar da seçildikleri tarihten itibaren en geç iki ay içinde Akademide ek görevle çalışacak olan 12 aslî üyeyi seçerler

BAŞKAN — Bu önerge, aşağı yukarı maddenin aynıdır. Yalnız maddede, «diğer ilgili kuruluşlarla yapacağı» tabirinin içerisine sarahat getirmek için, kuruluşları saymaktadır. Buna Hükümet ve Komisyon katılıyorlar mı?..

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Sayın Başkan, her ne kadar Hükümet tasarısında sayılmış ise de, sonrada komisyonlarda mütalâa edildi ki, bu sayılan kuruluşların dışında da Millî Eğitim Bakanının temas edeceği, işbirliği yapabileceği, görüşünü alabileceği başka müesseseler de olabilir. Bu bakımdan bağlamıyalım, diğer ilgili kuruluşlar şekline getirerek, daha çok geniş bir cephe verelim şekli mütalâa edildi ve Hükümet

olarak biz de buna uyduk. Bu bakımdan şimdiki tasarıya katılıyoruz, önergeye maalesef katılamıyoruz Sayın Başkan.

Arz ederim.

BAŞKAN — Yani daha geniş kapsamı getirdiği için, maddeye elastikiyet getiriyor okunan metin demek istiyorsunuz. Evet efendim.

SUPHİ KARAMAN (Tabiî Üye) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Bir dakika efendim.

Sayın Komisyon?..

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET FAİK ATAYURT (Uşak) — Hükümetin burada beyan ettiği mülahazalara Komisyon olarak aynen iştirak ediyoruz.

Bir hususu da burada tekrar arz etmek mecburiyetindeyim. Biliyorsunuz, Millî Eğitim Bakanı, temsil ettiği ulusal eğitim sorumluluğu yönünden olduğu kadar, bu alandaki yetkileri eğitim kurumları ile yakın ilişkisi, aynı zamanda Akademi çalışmalarının sonucunu topluma götürecek eğitim kurum ve kuruluşlarının büyük kısmının başı olması nedeniyle danışma işlemini etkin biçimde yürütecek yetkili bir kişidir.

Bu husus dikkate alındığı takdirde Hükümetin gerekçesinde, üzerinde durulmuş olan bu hususu temin edecek en uygun biçimde tedvin edilmiş hüküm, Komisyonca huzurlarınıza getiren geniş kapsamlı hükümdür. Bu nedenle katılmıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Karaman, soru mu soracaksınız?..

SUPHİ KARAMAN (Tabiî Üye) — Bir hususu arz edeceğim müsaade ederseniz.

BAŞKAN — Oradan kısaca izah için buyurun efendim.

SUPHİ KARAMAN (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, Sayın Hükümet sözcüsü ve Sayın Komisyon Başkanı arkadaşımız «daha geniş kapsamlı olması için» diğer ilgili kuruluşlar «diye izahat verdiler. O takdirde benim önergemde açıkladığım» üniversiteler ve yüksek yargı organlarından sonra diğer ilgili kuruluşlar» dersek çok daha sarahata kavuşur.

BAŞKAN — Bu konuşmalar şu anda zapta girmektedir. Kanun vazının maksadı aşağı yukarı anlaşılıyor. Bu itibarla bu önergeyi işleme koyuyorum.

Hükümet ve Komisyon önergeye katılmıyorlar. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

Maddeyi okunan şekliyle oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Geçici madde 2. — Bu kanunun 5 nci maddesinin ek görevle çalışan aslî üyelerin yarısının üç yılda bir yenileneceğini ifade eden hükmünün uygulanmasını sağlamak amacı ile bunların seçiminden üç yıl sonra yapılacak seçimlerde yenilenecek olanları tespit etmek üzere, bu seçimden bir ay önce adçekmeye baş vurulur. Adçekme Genel Kurulda yapılır. Akademi Başkanı hakkında adçekme işlemi uygulanmaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Geçici madde 3. — Akademinin kuruluşunu takibeden ay başından itibaren hazırlanacak ek ödenek kanunu ile o yılın kuruluş giderleri karşılanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Geçici madde 4. — 1942 tarih ve 4204 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünün her türlü varlığı, akademi ve ilgili enstitünün işbirliği ile hazırlanacak yönetmeliğe göre akademiye devredilir.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Alpan.

CİHAT ALPAN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, sayın senatörler.

Geçici 3 ncü maddenin kastetdiği 1942 tarih ve 4204 sayılı Kanun, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünün teşkiline ait kanundur. 4204 sayılı Kanunun 1 nci maddesini ve 229 sıra sayılı kanunun akademinin amaç ve görevlerini açıklayan maddelerini okursak, arada bir dayanağın yok edildiği ve mühim bir konunun da noksan bırakıldığı görülecektir. 4204 sayılı Kanunun 1 nci maddesi şöyledir :

«Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesine bağlı bir Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü kurulmuştur. Bu enstitünün vazifeleri şunlardır :

a) Türk İstiklâl Savaşı, Türk inkilâbı ve Türkiye Cumhuriyetinin rejiminin dayandığı

esaslar hakkında her türlü araştırmalarda bulunmak,

b) Bu konularla ilgili belgeleri ve yayınları toplayarak, kütüphaneler ve müzeler meydana getirmek ve bir arşiv kurmak,

c) Türk inkilâp ve rejimini memleket içinde ve dışında tanıtmak için dersler ve konferanslar vermek ve her türlü yayınlarda bulunmak.»

2 nci madde bu hizmetlerin yürütülmesi için emredici hükümdür ki, şöyledir; «Fakültelerde ve yüksek okullardaki inkilâp tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi dersleri Maarif Vekilliğince hazırlanacak programlara ve tayin edilecek esaslara göre bunların kendi kadrolarındaki vazifeli profesör, doçent ve öğretmenleri tarafından okutulur.» Buna mukabil müzakeresini yaptığımız tasarı da akademinin amacı ve görevleri şöyle ifadelendirilmiştir :

«Amaç :

Madde 2. — Akademinin amacı :

a) Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Atatürk'ü bütün yönleriyle incelemek,

b) Atatürk devrim ve ilkelerini, görüş ve düşüncelerini, tarih ve fikir düzeyinde araştırmak ve bu konuda yapılan bilim, sanat çalışmalarını desteklemek,

c) Atatürk devrim ve ilkelerinin doğrultusunda, Türk Milletini ve ülkesini bölünmez bir bütün halinde çağdaş uygarlığa eriştirecek ve buna katkıda bulunacak araştırmaları yapmak,

ç) Yukarıda belirtilen çalışmalar yolu ile, elde edilen sonuçları yaygın hale getirmek ve topluma benimsetmek için tavsiyelerde bulunmak» bu amaca hizmet etmek üzere akademice yürütülecek görevler de şöyledir :

a) Atatürk'ün kişiliğini, devrimlerini, görüş ve düşüncelerini aydınlatacak ve değerlendirecek her türlü araştırmayı yapmak.

b) Bu araştırmalarla ilgili yayınları yapmak, yaptırmak ve desteklemek.

c) Atatürk devrimlerinin, milletçe benimsenmesini sağlamak ve araştırmaların sonuçlarını örgün ve yaygın eğitim yolu ile topluma maletmek üzere tedbirler tavsiye etmek, ilgili makamlara önerilerde bulunmak ve gerekli işbirliğini yapmak.

ç) İlköğretimden yüksek öğretime kadar ilgili ders konularının Atatürk ilkelerine uygunluğunu sağlamada, orta ve yüksek dereceli okullarda, akademilerde ve üniversitelerde ve meslek kurs ve seminerlerinde okutulmakta olan Türk Devrim Tarihi derslerinin programlarının düzenlenmesinde tavsiye ve yardımlarda bulunmak.»

Bunları emretmiyor, daha önce 4204 sayılı Kanunla alınmış olan ve onun emredici hükmüne göre yapılmakta olan derslere katkıda bulunuyor, bir kapsam kazandırıyor. Binaenaleyh, 4204 sayılı Kanunun dayanağı bizim akademinin çalışmalarını değerlendirme yönünden de önemini korumaktadır.

«... Türk Devrim Tarihi öğretim üyelerinin atanmalarına ve niteliklerine esas olmak üzere görüşünü bildirmek.»

d) Akademinin amacı ile ilgili konferanslar, kurslar, seminerler ve her türlü toplantılar düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı kongre, konferans ve türlü bilimsel toplantılara katılmak, sergiler açmak.

e) Akademinin amacı ile ilgili konuları inceleyecek uzman ve araştırmacılarla master ve doktora yapacakları desteklemek üzere gerekli tedbirleri almak.

f) Akademinin amacı ile ilgili çalışmalarda yerli ve yabancı resmî ve özel eğitim, bilim, kültür ve sanat kurum ve kuruluşları ile çeşitli dallardaki yazar ve sanatçılarla işbirliği yapmak,

g) Atatürk Devrimi ve ilkeleri konusunda, fikir ve sanat alanında bütün üstün eser veren yerli ve yabancılara, tüzüğü uyarınca «Atatürk Ödülü» vermek,

h) Kütphane, arşiv ve dökümântasyon merkezi kurmak,

i) Atatürk devrimi ve ilkeleri konusunda yurt içinde ve yurt dışında çıkan yayınları incelemek, değerlendirmek.»

Görüldüğü üzere, İstiklâl Savaşı ile ve rejimin 4204 sayılı Kanunun çıktığı sıradaki durumu ve bugünkü durumu arasındaki farkları işlem hususu açık bırakılmaktadır. Aşırı akımları kendileri için açık bir ortam haline getirmek istedikleri yüksek öğretim müesseselerinde emredici bir hükümle yapılmakta olan Türk İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi derslerini Atatürk Akademisi Kanununa rağmen sürdürmek gereklidir ve bu akademinin âdeta üniversitede ve Üniversite Kanununa göre

o camiaya dair bir unsuru içinde rejimi korumanın da bir kaynağı olacaktır. Bu sebeple bendeniz geçici mezkûr maddenin kanun metninden çıkarılmasını, Sayın Orhan Oğuz'un Millî Eğitim Bakanlığı zamanında ele almış olan İnkılâp Tarihi Enstitüsü kanun tasarısının çalışmalarının tekrar ele alınarak, akademi ile işbirliği yapması esasına göre yeniden düzenlenmesini lüzumlu mütalâa ediyorum.

Takririmin kabul buyurulmasını arz eder, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Takriri takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

229 sıra sayılı Atatürk Akademisi kanunu tasarısındaki geçici 4 ncü maddenin metinden çıkarılması için gereğini arz eder, teklifimin gerekçesini açıklamak üzere söz verilmesini dilerim.

Kontenjan Senatörü
M. Cihat Alpan

BAŞKAN — Sayın Alpan tekliflerini açıkladılar. Hükümet ve komisyon katılıyor mu?

BASBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Sayın Başkan,

15 Nisan 1942 tarih ve 4204 sayılı Kanunla Ankara'da Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesine bağlı bir Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü kurulmuştur. Yıl 1942, şimdi 1973 yılındayız. Bu enstitü, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinin iki salonunda şimdiye kadar bir küçük müze meydana getirmiş, bir kütüphanesi, üç personeli ve bir de müdür vardır. Halen Müdürü Profesör Afet İnan'dır.

Atatürk Akademisi kanun tasarısının hazırlık safhasında Sayın Profesör Afet İnan vazife almışardı ve kendileri bilgileri dâhilinde bu madde burada bu şekilde tedvin edilmiş idi. Sonradan fikir değiştirerek, hazırlık safhasında maddenin çıkarılması teklif edildi. O sıralarda da bu çalışmalar esnasında bu madde kaldırılmadı.

Şimdi bir Atatürk Akademisi Kanunu var, bunun vazifeleri ve amaçları içerisinde Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünün vazifeleri daha geniş bir şekilde derpiş edilmiş vaziyettedir. Bu bakımdan her ikisinin mevcudiyeti devamlı bir dublikasyon olacaktır. İkisi de kanunla kurulmuş müessese olduğu için, birisinin diğerine vazifeleri tedahül etmiş duruma geçecek. Aynı zamanda Atatürk Akademisi Kanunu çıktıktan sonra birkaç ay içerisinde kurulması, bir temeli olması lâzımdır. Bu enstitünün meydana getirdiği arşiv, kütüphane, müze aslında Atatürk Akademisinin kuracağı kütüphane, müze ve arşivdir, zira vazifeleri arasında geçiyor; bu entitünün buraya nakledilmiş olması suretiyle de ilk hazırlık ve kuvvet olacaktır. Bu bakımdan önergeye katılamadığımızı arz ederiz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Komisyon.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI M. FAİK ATAYURT (Uşak) — Sayın Başkanım,

Hükümetçe verilen gerekçelere aynen katılmakla beraber, noksan kalan ve bu nedenle bâzı hususları arz etmek mecburiyetindeyim.

İki sene öncesine kadar bu teşkilâtın bütçesi 10 bin lira civarında idi, ancak iki seneden beri 50 bin liraya çıkmış bulunmaktadır. Halbuki, kurulmakta bulunan akademinin imkânları daha geniş olacaktır. Zaten bir müdür ve üç personelden ibaret ve 1942 yılından beri bir türlü gelişememiş bulunan böyle bir müessese, bu geniş kapsamlı akademinin imkânları ile daha fazla gelişmiş olacak, duplikasyon önlenecek ve aynı zamanda bâzı muhtemel spekülâtif hareketler de bertaraf edilmiş bulunacaktır. Bu bakımdan, gerek bütçe harcamaları ve gerekse gayeye hizmet yönünden, bu tarzda verilmiş olan önergeye katılmamıza imkân olmadığını arz ederim.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon önergeye katılmıyor. Önergenin dikkate alınmasını oylarınıza arz ederim. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi okunan şekli ile oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

CİHAT ALPAN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Kabul edenler daha fazla göründü Sayın Başkan.

BAŞKAN — Şimdi efendim, sayın üyelerden bir tanesi «kabul edilmedi», bir tanesi «kabul edildi» şeklinde ifade ettiler. Ben de kabul edilmedi olarak saydım. Bu itibarla Divan ekseriyeti ile kabul edilmemiş olduğunu beyan ettim.

KISIM : V

Son hükümler

Madde 16. — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Madde 17. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi daha önce müzakeresi tamamlanan 1 nci maddenin hatalı kabul edildiği iddia edilmekte ve bu hususun tashihi için bir önerge takdim edilmektedir. Önergeyi okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

229 sayılı (Atatürk Akademisi) kanunu tasarısının 1 nci maddesi hatalı olarak kabul edilmiştir. Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğünün 77 nci maddesi gereğince verdiğim teklif doğrultusunda maddenin düzeltilmesini saygılarımla rica ederim.

İstanbul
Ekrem Özden

BAŞKAN — Sayın Özden izah mı edecek-siniz önergenizi?

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Bir noktayı tavzih edeyim.

Ben bu önergeyi verdikten sonra Komisyon Başkanı ile temas ettim. Ben istiyordum ki, bu kuruluş Başbakanın şahsına değil, Cumhurbaşkanına bağlı olsun; fakat arkadaşımızın verdiği bâzı izahatlar karşısında bundan vazgeçtim. Cumhurbaşkanına bağlanması halinde, diğer özerk kuruluşların da bunlara bağlı olması icap edecek. Bu bakımdan sakıncalı gördüm, geri alıyorum.

BAŞKAN — Peki efendim, önerge geri alınmıştır.

Şimdi 7 nci maddenin hatalı kabul edildiği ve bu hatanın düzeltilmesi gerektiğine dair önergeyi takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Atatürk Akademisi kanun tasarısının 7 nci maddesinin, tereddüde mahal kalmamak ve hatalı kabule mahal verilmemek üzere, yeniden görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Bütçe ve Plân Komisyonu
Başkanı
M. Faik Atayurt

BAŞKAN — Şimdi Tüzüğümüzün 77 nci maddesine göre, Hükümetin, Komisyonun veya teklif sahibinin görüşmesi lâzım. Zaten teklif sahibi Komisyon olduğuna göre, maddenin düzeltilmesi üzerinde çalışmışlardır. Komisyonun izahatını dinleyelim. Her halde Hükümetle mutabık olarak aynı izahatı vereceklerdir. Ondan sonra işleme geçelim.

Komisyon adına Sayın Faik Atayurt buyurun.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI M. FAİK ATAYURT (Uşak) — Başkanım, Maruzatım çok kısa olacaktır.

7 nci maddenin 4 ncü fıkrasında akademinin...

BAŞKAN — Sayın Atayurt, siz izahatınızı madde içerisindeki hatayı belirterek, müzakerenin tekrarı teklifini savunacaksınız.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI M. FAİK ATAYURT (Uşak) — Evet efendim.

«Akademinin kadrolu personeli hakkında, 657 sayılı Devlet Memurları ve 926 sayılı Askerî Personel kanunları ile ek ve tadilleri uygulanır.» diye başlayan bir ifade vardır. Kanunun espirisinde üniversiteler de bu akademinin belkemiğini teşkil etmektedirler. Bu itibarla, üniversite mevzuatının da burada yer alması gerekiyordu. Nitekim, bu madde üzerinde cereyan eden müzakerelerde birtakım konuşmacılar ve sayın üyeler tarafından bu cihete işaret edilmiş bulunmaktadır. Bu işaret de daha ziyade 15 nci madde münasebetiyle yapılmıştır. Bizim mazuratımız bu 4 ncü fıkra üzerindedir ve bunun bir kere daha görüşülerek, üniversitelerin de buraya ithal edilmesi zorunluğundan doğmaktadır. Arz ederim.

BAŞKAN — Hatanın düzeltilmesi için müzakerenin tekrarını oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, Komisyonun Hükümetle beraber hazırlamış olduğu ve 7 nci madde üzerinde yapıl-

ması lâzım gelen değişikliğe ait önergesini takdim ediyorum.

Bu mevzuda bir de Sayın Alpan'ın önergesi vardır; belki bunu dinledikten sonra katılabilirler.

Yüksek Başkanlığa

Atatürk Akademisi kanun tasarısının Yüce Cumhuriyet Senatosundaki görüşmelerin ışığında Komisyonumuz metninin 7 nci maddesinin 4 ncü fıkrasının 1 nci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

«Akademinin kadrolu personeli hakkında, 657 sayılı Devlet Memurları, Üniversiteler ve 926 sayılı Askerî Personel kanunlarıyle ek ve tadilleri uygulanır.»

Bütçe ve Plân Komisyonu
Başkanı
M. Faik Atayurt

BAŞKAN — Sayın Alpan, bu önergeye katılır mısınız?

CİHAT ALPAN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Hayır, efendim; benim teklifimi karşılamıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Öyleyse, önergeyi Hükümetle birlikte Komisyon verdiğine göre...

NAHİT ALTAN (Çanakkale) — Yalnız, bu bir tekriri müzakere olmakla beraber hatalı kabul değil, genişlik istiyor. Malûmuâliniz, Komisyon Başkanı bu metni kabul etmişler, bu metnin dışında Komisyon olarak veremez, ancak, değişikliği şahıs olarak vermesi lâzım. Bunun tasrihi gerekir.

BAŞKAN — Efendim, müzakerelerin daha evvel cereyan şeklini her halde takibetmişsinizdir. Müzakerelerde 15 nci maddenin eki bulunan listenin, yani cetvelin okunması neticesinde bir kısım sayın üyeler, bunun maksadı karşılamadığını ve birtakım endişeleri olduğunu ileri sürdüler. Bunun üzerine, geniş müzakerelerden sonra esas değişikliğin, esas düzeltmenin 7 nci maddede yapılması sonunda bu 15 nci maddede ileri sürülen endişelerin de izale edileceği hususu belirtildi, buna göre Komisyon çalıştı ve bu metni, yani müzakeratın ışığı altında bu metni hazırladı, redaksiyon yaptı ve bir teklifle getirdi. Mesele bundan ibarettir.

Buna hükümet katılıyor, değil mi efendim?

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Katılıyoruz, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Komisyonun kendisi veriyor zaten.

Önergenin kabulünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Sayın Başkan, tekriri müzakere kabul edildi, tekrarına lüzum yok zaten, tekriri müzakere kabul edildiğine göre müzakere yapmanız icabediyor.

BAŞKAN — Ama, söz isteyen olmadı efendim.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Sormadınız efendim,sormadınız.

BAŞKAN — Maksadınız, bu maddenin iyi kabul edilmesidir.

Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?

CİHAT ALPAN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Söz rica ediyorum, efendim.

BAŞKAN — Sayın Alpan, buyurun.

CİHAT ALPAN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, 7 nci maddenin kapsamına ilkin, Akademiye aslî üye olarak katılabilecek kişiler bakımından bendeniz eleştirmede bulunmuştum. Aslî üye olarak Akademiye öncelikle üniversite öğretim üyeleri, devlet memurları, subaylar ve hâkimler katılabilir. O halde, zikredilen sadece memurlarla subayları ilgilendiren Personel kanunlardır. Üniversite öğretim üyeleri için ayrı bir kanun eldedir. Hâkimler için ayrı bir kanun çıkarılacaktır. Onların geçici durumu sadece bir ek madde ile 657 sayılı Kanunda yer almıştır. Ayrıca, mahallî idareler de akla gelebilir; özel idareler, belediyeler de.

Ben bütün bunları dikkate alarak daha geniş bir mânada mezkûr maddenin 4 ncü fıkrasını şöyle ifade ediyorum :

Akademinin kadrolu personeli hakkında bu personelin meslek, memuriyet ve müktesep haklarıyle ilgili personel kanunlarıyle ek ve tadilleri uygulanır.

Çünkü gelecek olan bir üniversite dekanının müktesep hakkı ile fakülte dekanı olarak orada ilâve hakları da vardır. İşte bütün bunların kaale alınabilmesi için daha geniş mânada ifade ediyorum.

BAŞKAN — Anlıyorum, efendim; yani diyorsunuz ki, benim önergem verilen önergeden daha geniş kapsamlıdır; bu itibarla benim önergemin daha önce işleme tabi tutulması lâzımdır diyorsunuz.

Başka, söz isteyen sayın üye? Buyurun Sayın Gündoğan.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Efendim, bu 7 nci madde değiştirilecekse ki, yolu açıldı. Aslında bu yolun kolayca açılmaması lâzım gelirdi, Nahit Altan'ın hakkı var; fakat öyle anlaşılıyor ki Komisyonun istediği değişiklik müzakere ediliyor; oysa, bu yol açıldıktan sonra Sayın Alpan'ın önergesindeki husus bu kanunun 7 nci maddesine girmek zorunluğundadır. Ancak bu takdirde buradaki kişilerin birtakım hakları iyice tanımır. Sayın Alpan, doğru söylüyorlar; onun için Komisyon kendi teklifini değiştirsin ve zorluk çıkarmasın. Komisyonun mutlaka dediğini yapmaya mecbur değiliz doğrusu odur.

BAŞKAN — Doğrusunu şimdi Umumî Heyet takdir edecek.

Başka söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Şu halde daha geniş kapsamı bulunan önergeyi önce işleme tabi tutuyorum. Okutuyorum. («Önce Komisyon ve Hükümete sorun» sesleri) Bir dakika, önerge okunsun, efendim.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

229 sıra sayılı kanun tasarısındaki 7 nci madde, 4 ncü fıkra 1 nci cümlenin aşağıdaki gösterildiği şekilde değiştirilmesini teklif ve gereğini arz ederim.

Cihat Alpan
Kontenjan Senatörü

Teklifim: Akademinin kadrolu personeli hakkında bu personelin meslek, memuriyet ve müktesep haklarıyle ilgili Personel Kanunları ile ek ve tadilleri uygulanır.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon katılıyor mu efendim?

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI M. FAİK ATAYURT (Uşak) — Sayın Başkanım, Komisyon olarak görüşümüzü arz ettik; kendi metnimize verdiğimiz değişikliğe taraftarız, başkaca bir mâruzatım yoktur.

BAŞKAN — Hükümet?

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR MÜSTEŞARI MEHMET ÖNDER — Sayın Başkan, tasarı her ne kadar devlet memurları ve askerî memurları içine alıyor ise de, aslında kadrolar kadro cetvelleri tetkik edildiği zaman aslî üyelikler için birinci derecede kadro verilmiştir. Ortada, endişe edilen durum, üniversite profesör veya üniversite öğretim üyelerinin tazminatı meselesidir.

Bu bakımdan, ,Akademinin kadrolu personeli, aslî üyesinin en az yarısı üniversite öğretim üyeleri arasından seçileceği cihetle buraya Üniversiteler Kanununun da katılmış olmasını uygun görmüş idik.

Takdir, Yüce Senatonundur.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılmıyor, Hükümet de takdire bırakıyor. Önergenin dikkate alınmasını oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergenin dikkate alınması kabul edilmiştir.

Filhal, Komisyon ve Hükümet katılıyor mu?

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONU BAŞKANI M. FAİK ATAYURT (Uşak) — Efendim, ilk görüşümüzde Komisyon olarak ısrar ediyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ısrar ediyor. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge, kabul edilmiştir.

Önergedeki ifadeyi tekrar okuyorum.

«Akademinin kadrolu personeli hakkında, bu personelin meslek, memuriyet ve müktesep haklarıyle ilgili personel kanunları ile ek ve tadilleri uygulanır» hükmü kanunun 4 ncü fıkra, 1 nci cümlesi olarak değiştirilmiştir.

7 nci maddeyi bu değişiklikle birlikte oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi tasarının tümü üzerinde M. B. G. adına Sayın Suphi Karaman söz istemişlerdir; fakat tümü üzerinde grup adına konuşma yapılmıyor. Şahsınız adına söz isteyiniz ve buyurunuz efendim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, ben de üzerinde konuşmak istiyorum.

BAŞKAN — Üzerinde olmaz. Tüzüğümüz, umumiyetle bir lehte ve bir aleyhte olmak üzere konuşulmaya müsaittir.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Aleyhinde konuşacağım, öyle ise.

BAŞKAN — Sayın Suphi Karaman, buyurunuz.

SUPHİ KARAMAN (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, Sayın Üyeler;

Büyük Atatürk'ün ebediyete göçeli 35 yıl oldu. Büyük dehası ile vatan kurtarıcılığı ile ve Türk toplumuna 20 nci Yüzyılın başında getir-

diği devrimlerle ve dinamizmle yepyeni bir hüviyet kazandıran Büyük Kurtarıcının bu 35 yıl içerisinde ikinci kezdir ki hakkında kanun çıkarılmak lüzumu duyulmuştur.

Birincisi; biliyorsunuz ki, 1945'te çok partili döneme girdikten sonra politika hayatımız demokratik yönde geliştirilirken, Atatürk ilkelerinden tavizler bir yarış furyası haline girmiş ve demokratik anlayışımız geliştikçe Atatürk devrimciliği de geriletilmiştir. Öyle bir an olmuştur ki, artık Atatürk'ü kanunla koruyacak, savunacak bir güne girmişiz ve 1951 ve 1952' lerde Atatürk'ü Koruma Kanun tasarısı hükümetler tarafından Meclise sevkedilmiş ve Atatürk'ü kanun ile korunur bir duruma getirmişiz.

İkinci kez olarak da; 35 yıl sonra Atatürk'ü ilkelerini 35 yıllık bir dönem, 1945'lerden başlayan çok partili bir hayat, bir demokratik gelişme - 1961'lerden sonra geniş ölçüde hürriyet gelişmesi olmasına rağmen, - Atatürk'ün toplumda meydana gelen kaos nedeniyle ilkelerinin, eserlerinin, kişiliğinin bilimsel örgütler tarafından, kurulacak bir akademi tarafından yeniden eleştirilmesi yöntemine girilmiştir.

Bu, aslında bugünün ihtiyaçları bakımından bir zorunluluktur. Ama, aslında bir geriliktir. Atatürk'ün bu kanun tasarısı kapsamının ortaya koyduğu yönlerde bugüne kadar bütün ülkeyi kapsayan bir varlığa, bir yüceliğe kavuşmuş olması lâzımdı. Bu olamadığı için böyle bir kanun tasarısı düzenlemek durumunda kalmış olmamız aslında bir geriliktir ve Türk toplumunun 1945'lerden beri başlayan o çok gönül verdiğimiz demokratik yaşantısının, gelişmesinin maalesef 1970 lerde ulaştığı kötü aşamanın bir sonucu olarak buna ihtiyaç duyulmuştur.

Kanun tasarısının kapsamı; Atatürk devrimini, Atatürk ilkelerini, Atatürk'ün görüş ve düşüncelerini incelemek, araştırmak, çağdaş uygarlığa erişilmesini sağlamak üzere topluma yaymaktır denilmektedir.

Atatürk devrimi, gerekçeden öğreniyoruz ki, bu gerekçe bunu aynen ikiye bölünmüştür; «bağımsızlık savaşı, ilerlemeyi durduran engellerle savaş» olarak ikiye bölünmüştür.

Bu, aslında ilmî bir tartışma konusu olabilir. Ama, Atatürk devrimi derken, «bağımsızlık savaşını» bunun dışında tutmak, «ilerlemeyi durduran engellerle savaşı» bunun dışında tutmak olamaz. Gerekçe bu yönüyle bir haklılık taşımaktadır.

Konuşmalarımın başında da arz ettiğim gibi, 1970'lere doğru Türk toplumunun içinde bulunduğu kavram karşılığı, Atatürk istismarcılığı, anarşi böyle bir tasarının getirilmesini zorunlu kılmıştır. Tasarının bu dönemde, birâz da parti hüviyeti iktidarların var olmadığı bir dönemde yapılmış olmasının hem de gereği vardı. Ölümünden sonra bugün dek neden Atatürk ilkeleri geliştirilemedi, yaygınlaştırılamadı? Neden bir bilimsel kuruluş kurmakla zorunlu kılıyoruz? derken, bu 35 yıllık sürenin tarihî gelişimini bu yönden kısaca şöylece eleştirmek mümkündür.

A - 1938 - 1945 dönemi Bu dönem de Atatürk fikriyatını asla kavrayamamış bir bürokrat sınıf vardır. Osmanlı İmparatorluğundan sonra İstanbul'dan Ankara'ya gelmiş, Atatürk'ün çevresinde görev almış; fakat Atatürk fikriyatını asla kavrayamamış olanlar. yapmak istediği yeniliğin derinliğine nüfuz edemeyenler yönetime hâkimdir; Osmanlı eğitim sistemi ile yetişmiş olanlar ve tembel üniversiteler. Maalesef, tembel üniversiteler bu dönemde Atatürk'ü, ölümünden hemen sonra sıcağı sıcağına onun ilkelerini yerleştiremeyişin başlıca nedenleri olmuşlardır.

B - 1945 - 1950 dönemi; çok partili hayata girdiğimiz dönem. Muhalefet yapmak düşüncesi ile geçmiş yıllar yönetimi tümüyle kötülenmeye başlanıldı ve hepinizin hatırlarında gayet canlı duracağı gibi, 27 yıllık bir iktidar kötülemesi yapıldı. 1923'te Cumhuriyet kurulmuştu; eğer muhalefet 1938'lerden sonrasına yöneltilmiş olsaydı, Atatürk ilkeleri bundan masun kalabilirdi. Ama, 27 yıllık bir tarihin, bir cumhuriyet döneminin, 1923'lerden 1950'e kadar süren 27 yıllık bir dönemin tümüyle kötülenmiş olması, Atatürk ilkeleri hakkında yetişmekte olan genç kuşaklarda tereddüt meydana getirdi. Ben de o devrin 23 - 25 yaşlarındaki genç kuşaklarından birisi olarak bu türlü etkileri gayet iyi hatırlıyorum. Benden daha sonraki kuşakların, yani bu dönemde, 1945'ten itibaren henüz lise çağında bulunan insanların çok daha etki altında kaldıkları Atatürke karşı fikir-

lerle yetiştiği ve çok güçlükle, 10 - 20 sene sonra ancak Atatürk'çü olabildikleri görülmüştür.

Bu dönemde o kadar kötüleme yapılmıştır ki, Atatürk devriminin süregelen bir devamı olan millî eğitim sistemi bile karalanmıştır. Atatürk ilkelerinin, Atatürkçülüğün bir ürünü olan ve 1940'lardan itibaren Türk toplumuna yaygın bir eğitim ufku açan köy enstitüleri hakkında yapılmadık karalamalar kalmamıştır. ve bu yalnız köy enstitüleriyle kalmamış, Atatürkçü eğitimin bütün ilkeleri Atatürk'ün lâik eğitim sistemine dayanan bütün yönleri kötülenmiştir.

İşte bu nedenlerle henüz yerleşmeye başlayan Atatürk ideolojisine bağlı birçok yeni kavramlar da bu dönemde kökünden sarsılmıştır.

C - 1950 - 1960 dönemi; yönetimde devrim ilkelerinden tavizler verildi. Atatürk, korunmaya muhtaç bir duruma düştü ve biraz önce açıkladığım gibi, Atatürkü saldırılardan korumak için kanun çıkarılmak zorunluluğu duyuldu. Dinî siyasete âlet etmekte yarış yapıldı. Milliyetçilik, Atatürk'ün en büyük ilkelerinden birisi olan milliyetçilik, mukaddesatçılığın ittifakına düşürüldü. Liberal ekonomi politikası, uğruna devletçiliğin karalanması yapıldı Atatürk ilkeleri hakkında, yetişmekte olan kuşaklar üzerinde tereddütler meydana getirildiği ve bütün bunların sonunda Atatürkçü yönün saptırılmasına sebep olundu. Nihayet inkılâplar ve inkılâpcılık düşman haline getirildi. Hepinizin de bildiği gibi 1957 lerden itibaren geniş ölçüde bir hürriyet bunalımına girildi. Atatürk ilkeleri arasında hürriyet her ne kadar sayılmış bir ilke değilse de, «Hürriyet ve istiklâl benim karakterim» diyen bir insanın ülkesinde bir hürriyet bunalımına tahammül etmek mümkün değildi.

D - 1961 - 1971 dönemi Atatürk doğrultusunda olduğu bilinen, o doğrultuda kanunlar, tasarılar ve ilkeler getiren, anayasa getiren, Anayasanın başlangıcındaki sözlerini tamamıyle Atatürk'e bağlayan bir 27 Mayıs yönetimi dönemi araya girdikten sonra, 1,5 sene sonra, geniş hürriyet ortamında aşırı uçlarda yapılan hürriyet istismarı, nihayet milliyetcilik ve mukaddestcılık ittifakını daha da pekleştirdi. O kadar pekleştirdi ki, yakın tarihlerimizde gayet iyi hatırlayacağız, bir kuruluş, «Komünizmle mücadele» ismi altında İzmir sokaklarında yürüyüş yaparken, onbinleri harekete getirirken, Kadifekale'ye yeşil bayraklarının yakında asılacağını ilân etti.

Atatürk'ün ilkelerinden en başta gelen «halkcılık» kelimesi, komünizm ve marksizmle bir tutuldu. Lâiklik üzerindeki çöküntü daha geniş ölçüde yapıldı. Eğitim birliğinin bozulması, Kur'an kurslarının gittikçe yaygınlaştırılması, din eğitiminin yaygınlaştırılması ve mezhep kavgasının körüklenmesi Atatürk ilkelerinde geniş ölçüde tahribata sebep oldu.

Devrimci olmanın bile suç sayıldığı bir dönemde Atatürkcü olmak, bir devrimci olarak Atatürk'e sahip çıkmak elbetteki güç oldu. Atatürk'e saldırı o kadar ileri ölçülere götürülmüştür kü 1968 lerde Atatürk aleyhinde çok geniş kampanyalar artık rahatlıkla yapılabilmiştir. Bendeniz bu kürsüde her defasında gündem dışı konuşmalarla bunları dile getirmişimdir. Ama dile getirme fırsatını bulamadığım. Bir tanesini de şimdi ifade etmek istiyorum. 1968 de Devlet Tiyatrolarında, üçüncü Tiyatro sahnesinde «Sultan Abdülhamit» oyunu oynanırken sultan elini masaya vuruyordu ve «Bu memlekete her türlü kötülük Selanik'ten gelmiştir» diyebiliyordu

Arkadaşlarım, kanun tasarısı Cumhuriyet Senatosunda önemli ve köklü değişikliklere uğratıldı ve çok daha mükemmel bir hale getirildi. Bu tasarı Millet Meclisine gidecek. Umuyoruz ki, Cumhuriyet Senatosunun metni aynen kabul edilecek. Bunun uygulamasında, kanunun yayımlanmasından sonra uygulamasında kanımca dikkat edilmesi gereken önemli noktalara müsaade ederseniz kısaca dokunmak isterim.

Önce, Atatürk'ü dondurmamak, kalıplaştırmamak lâzım. Atatürk için, Atatürk ilkeleri için en önemli tehlikelerden birisi budur. Çoğu zaman artık Atatürk inkılâpları bitmiştir deniyor. Böyle şey olmaz arkadaşlarım. Hiç bir inkılâp yapıcısının elinde sona eremez, ermiş değildir. İnkılâp devam eder. Köründeki, başlangıcındaki felsefe gereğince ve onun doğrultusunda devam eder ve zaman içinde tamamlanır.

Atatürk'ü dondurmamak derken, onun ilkelerine kısaca değinerek düşüncemi açıklamak

istiyorum. Atatürk'ün yaygın olan ve bugün bir partinin programında bulunan; ama asla bir partinin inhisarında olmayacağını kabul ettiğimiz 6 ilkesi vardı. «Milliyetcilik, Halkcılık, Cumhuriyetçilik, Lâiklik, Devletçilik, İnkılâpçılık.»

Şimdi, Atatürk'ü dondurmamak derken, «Atatürk'ün bu 6 ilkesi, prensibi vardır, 20 sene sonra, 50 sene sonra da bunlar devam edecek; artık başka ilke olmaz» düşüncesine karşı olduğunu belirtmek istiyorum. Atatürkü dondurmaktan kastımız budur. Atatürk ilkeleri o gün için bu 6 ilke halinde fonmüle edilmişti. Halbuki Atatürk'ün doğrultusunda, onun felsefesinin yönünde, ondan sonra topluma malolan yeni ilkeler meydana gelmiştir. Bunları da Atatürk ilkeleri saymak zorunluluğu vardır. Meselâ, bir tanesi Hürriyetçilik. Atatürk'ün 6 ilkesi arasında böyle bir şey yok. Ama hürriyetciliği Atatürk doğrultusunun dışında bir ilke kabul etmenin imkânı yoktur. O halde Atatürk ilkeleri bu bilimsel kurul tarafından saptanırken herhalde 6 ilkedir deyip çıkmak mümkün olmayacaktır. Hatta 1975 lerde, 1985 lerde bu ilkeler belki 10 - 15 olacaktır. Bilinecektir ki, 1990 larda, 2000 lerde Atatürk doğrultusunda, onun çizgisinde, onun felsefesi yönünde bu ilkeler belki 30 tane olacaktır. Ama o günkü toplum için bunların 3 - 5'i bayrak niteliğini taşıyacaktır. Toplum geliştikçe, toplumun bünyesi yeniliğe doğru gittikçe ilkeler sayısı artabilecektir. Binaenaleyh, Atatürk'ü mutlaka bu bu 6 ilkede dondurmak yanlış olacaktır. Örneğin, «demokratik yönetim» ilkesi bugün hiç kimsenin, hürriyetçi olan bütün insanların vazgeçemeyeceği bir husustur. Anayasamıza bağlı insanların saygı duyacağı bir unsurdur; demokratik yönetim tarzı. Demokratik yönetim diye bir ilke var mı Atatürk ilkelerinde? Hatta bu ilkelerin hepsini bir araya getirsek, eleştirecek bile çıkmaz belki. Ama, şu Yüce Parlâmentonun daha yapımında bu Meclisi, 1937 lerdeki plânında, Atatürk'ün sağlığında, 2 meclisli olarak öngören bir düşünce tarzı, çok partili grup salonlarını öneren ve gerçekleştiren bir düşünce tarzının, demokratik yönetimin dışında bir yönetimi geçerli sayacağı söz konusu olamaz. Öyleyse, bugün demokratik ilke, demokratik yönetim ilkesi de bir Atatürkcülük ilkesidir.

Nihayet 1945 lerde özlemi başlamış, 1961 de Anayasa ile gerçekleştirilmiş olan hukuk devleti ilkesi. Hukuk devleti ilkesi tam anlamıyla yüce bir ilke. Bu ilke de elbetteki Atatürk'ün doğrultusunda bir ilkedir, Atatürk ilkeleri arasında sayılacaktır.

Ve nihayet önce 1961 de kavranamıyan, ama 1965 lerden sonra, kavranan, hatta 1970 deki iktidarın bile çıkardığı finansman kanunlarında öncelik tanığı bir ilke, «Sosyal Adalet İlkesi.» Bu da bir Atatürk ilkesi halindedir. Binaenaleyh, Atatürk'ü dondurmamaktan amacımız budur ve bu tasarı ile kurulacak olan Atatürk Akademisi, gelecekte sürekli çalışmalar yaparken Atatürk'e yakışan, onun felsefesinden kaynağını alan, onun doğrultusunda, onun çizgisinde birçok ilkeleri bulacaktır. Atatürk'ün sözlerinden, demeçlerinden yararlanarak.

Ama Atatürk'ün felsefesinde ve doğrultusunda olmayan herhangi bir ilke bir başkası tarafından yarın ortaya çıkarılırsa kuşkusuz ilke de Atatürk'e hiçbir suretle maledilemiyecektir.

Atatürk'ün putlaştırılmamasıda önemle üzerinde durulacak noktalardan birisidir. Bizim inancımız şudur ki, kahramanları bekleyen, (Atatürkde bir kahramandır,) asıl tehlike inkar edilmelerinden çok onların putlaştırılmasıdır. Putlaştırılan bir devrimcinin fikirleri, ilkeleri bir zaman sonra eskir. Toplum bünyesine uymaz ve skolastik olur. Bu nedenle Atatürk'ü, saygı hüviyeti altında, Atatürk'ü putlaştırmak yanlıştır.

Atatürk ilkelerini söylerken onu dondurmamak ve fikrî donukluğa varmamak için bir noktaya daha değinmeyi zorunlu görüyorum. O da, zaman zaman Atatürkcülük, bâzan da Kemalizm deniyor. Şimdi son yıllarda «Kemalizm» sözüne karşı bir allerji başladı. Bâzı kişi ve çevreler, bunu «biraz daha sol düşünenler, sosyalistce düşünenler, söylemiş, söylüyorlar» diye ifade ediyorlar. Arkadaşlarım, Atatürkcülük Kemalizmin arı diline çevrilmiş şekli olabilir. Her ikiside aynı şeydir. Bunları farklı mütalâa etmek mümkün değildir ve Kemalizme karşı, Kemalizm sözüne karşı allerji duymak bir gericiliktir, bir fikir donukluğudur Bu nedenle konuşmaların bâzı yerinde «Kemalizm» geçebilir. Atatürk enstitüsü kurulurken, bunun üzerinde bilimsel çalışmalar yapılırken, tarih

dönemi içerisinde hakikaten 1945 lere kadar belki Dünya tarihinin, dünya literatürünün «Kemalizm» diye kullandığı biraz sonra örneklerini vereceğim, Kemalizm sözcüğüne karşı bir allerji duymak çok yanlış bir hareket olacaktır. Yakın bir zamanda sorumlu bir kişinin bir yayına, Atatürkçü doğrultuda faaliyet gösteren bir derneğin yayınlarına, «Bu Kemalizm kelimesini çıkarın, Atatürkçülük kelimesini koyun» gibi bir müdahalesini çok yanlış mütalâa etmişimdir. Hatırlarımı da bu hususu acı olarak eleştireceğim muhakkaktır.

Şimdi. Atatürk'ün ölümünün 25 nci yıldönümünde, yani 1963'de yayınlanan «Atatürk ve Devrimleri Tarihi» isimli bibliyografyasında 3872 eserin Türkiye ve dünya çapında, çeşitli dillerle yayınlandığını tespit etmiş bulunuyorum. Bunların arasında Kemalizm diye isim taşıyan kitapları buldum. Yani Kitabın ismi Kemalizm. İsmi Kemalizm olmayıp da içinde Kemalizmden söz edilenleri, birçoğunu Okuyamadığım için tabiî onlardan söz etmiyorum. Ama ismi Kemalizm olan 30'dan fazla kitap gördüm.

Meselâ yerli kaynaklardan 1936'da Şeref Aykut isminde bir zatın yayınladığı «Kamalizm» «Kemalizm» değil de «Kamalizm..»

Yine İstanbul'da 1935'de yayınlanan İ. Türkofis adında herhalde bir gayrimüslüm vatandaş olacak. «Kemaliki Türkiya» isimli kitabı.

Sonra Tekinalp isminde bir kişinin 1936'da İstanbul'da yayınladığı «Kemalizm» adlı bir kitabı.

«Kemalist Parti Ülkü Programı» diye bir kitap bu literatüre girmiştir

Kâzım Nami Duru'nun 1938'de yayınlanmış olan «Kemalist Rejimde Öğretim ve eğitim» adlı kitabı.

Muhteşem Durukan isminde bir kişinin 1964'te senaryo olarak hazırladığı «Kemalistler»

Osman Nuri Çerman isminde bir emekli öğretmenin «Kemalizm» ve «Kemalizm Prensipleri» ismindeki kitapları.

1938'de doktor Saffet Engin tarafından «Kemalizm İnkılâbının Prensipleri»

1931 yılında Antalya'da basılmış olan Naci Atabeyli'ye ait «Kemâlname» isimli kitap. Yani literatürde bunlar dururken, «Kemalizm yoktur deyip» çıkmak düpedüz bilimden ve uyanık bir düşünceden insanın yoksun olduğunu gösterir.

Kaldı ki yabancı eserler arasında meselâ 1932'de doktor Karl Krügerl tarafından «Kemalist Turkey and the middle East» diye bir kitap

Yine Maurice Düverger tarafından yayınlanan «Le Kemalizme» eski Fransız Başbakanlarından meşhur Edouart Herriot tarafından yazılan «Le Kemalizme»

Yine Tekinalp adlı bir Türk yazarı tarafından 1937'de Paris'te yazılan ve Edouorrt Heriot'un önsözüyle başlayan «Le Kemalizm» isminde başka bir kitap.

Prag'da 1938'de yazılmış «Kemalismus» isminde bir kitap.

1922'de Michel Paillares tarafından Paris'te basılmış «Le Kemalizme devant les Alliés» isminde kitaplar varken, «Kemalizm diye bir şey yoktur, Atatürkçülük vardır» demek bilime aykırı olur.

Arkadaşlarım bu tasarının yürütülmesinde ve amacının gerçekleştirilmesinde dikkat edilecek önemli noktalardan bir diğeri de değerlendirme ve yorumlamalarda günlük politikanın etkisi altında kalınmamasıdır. Atatürk'ün beş niteliğini daima göz önünde bulundurmak lâzımdır. Atatürk bir doktriner değildi. Atatürk'ün beş niteliği şunlardı:

1. Önsezi, öngörüşlük,
2. Akıl ve mantık adamı olması,
3. Yalnız asker olarak kalmaması,
4. Önceden derlenmiş doktrinlere bağlanmaması,
5. Aksiyon adamı olması, Atatürk'ü bulunduğu yerde, skolastik bir halde tutmayacak olan beş niteliği var olduğu müddetçe 100 - 200 sene sonra Atatürk daima canlı, yaşayan ve ilerleyen bir akım olacaktır.

Önemli noktalardan bir diğeri de biraz evvel geçici birinci maddede tartışması yapılan, bu Akademinin işleyişi ve kuruluşu üzerinde her türlü tereddüdü kaldıracak şekilde ilk seçimin objektif kriterlere dayanarak yapılması zorunluğudur.

Arkadaşlarım, Hükümet tasarısındaki gerekçenin bir yerinde, ilk sayfasında şöyle bir hata var; Deniliyor ki, «Atatürk devriminden

önce batı uluslarının yaptığı büyük devrimlerde, devrim ilkeleri birer bildiri ile, insan hakları bildirisi ile dünyaya duyurulmuştu. (Fransız devrimini kastediyor, belki muhtemelen Sovyet devrimini kastediyor, Amerikan İstiklâl Beyannamesi de aynı anlamda.) Ne var ki bu ülkeler kendilerinden başka uluslara tanınmak istenmemiştir. Böyle bir iddiayı kesin olarak kabul etmek mümkün değildir. Evrensel düşünmek lâzım. Kesin olarak bu böyledir demek güçtür. «Atatürk devrimi ise bu nitelikte bir ilkeler bildirisiyle başlamamıştır» deniliyor gerekçede. İşte burada bir tarihî hata var. Atatürk 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktıktan sonra ilk anda yalnız telefon muhabereleriyle ve bâzı gizli temaslardan sonra 22 Haziran 1919'da Amasya Tamimi diye bilinen bir bildiri var.. Elbetteki Türk toplumu 1919'larda Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi ile, humanisma ile uğraşacak bir halde değildi. Türk vatanı o halde miydi? Bir Kurtuluş Savaşı veriliyordu. Binaenaleyh o günün bildirileri de bu Kurtuluş Savaşının doğrultusunda olması lâzımdı. İşte Amasya tamiminden bâzı önemli cümleler okuyorum.

«Milletin istiklâlini gene milletin azim ve kararı kurtaracaktır.» Bir İstiklâl Savaşı söz konusudur. Bu İstiklâl Savaşının ilk unsuru olarak da milletin azim ve kararı dünyaya ilân edilmektedir.» Her türlü tesir ve murakabeden uzak bir millî heyetin Anadolu'da vücude getirilmesi lâzımdır» diyor. İstanbul'da bir Padişah ve Hükümeti var. Buna rağmen her türlü tesirden uzak bir Hükümetin Anadolu'da kurulmasını öngörmektedir. Arkadaşlarım bu bir bildiri değil midir? Gerekçe yazarken, özellikle Hükümet tasarısı için gerekçe yazarken, bunların tarihe intikal edeceğini nazara almak ve tarihî hata yapmamak lâzımdır. Anadolu harekâtını, nasıl «böyle bildirilerle başlamamıştır» diye küçümseyebilirsiniz. Özür dilerim bunu yazan arkadaşların niyetlerinin tabiî ki böyle olduğuna kaani değilim; ama böyle tarihî hatalara düşmek yanlıştır.

Sonra 23 Temmuz 5 Ağustos arasında 15 gün devam eden Erzurum Kongresi kararlarından olan şu sözler ilkeler bildirisi değil midir? «Millî sınırlar içinde vatan bölünmez, parçalanmaz bir bütündür» Elbetteki o günkü koşullarda hümanizmadan bahsedecek değildi. Çünkü Türkiye o gün bağımsızlık ve kurtuluşun peşinde idi. Ama, Atatürk bütün işleri bitirdikten sonra dünyada etkisi belki 500 - 1000 sene sürecek hümanizm düşünceler getirdi «Yurtta sulh cihanda sulh» dedi. Şimdiye kadar hiçbir büyüğün yapmadığı bu derecede kısa, özlü ve anlamlı, evrensel bir söz.

Yine Erzurum Kongresi kararlarında, «İşgal ve müdahalelere karşı millet kendini birlik halinde savunacaktır» deniliyor. «Millî kuvvetleri âmil ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır» deniliyor. İşte çok anlamlı bir ilkeler bildirisi. İlk kezdir ki, 1071'lerden beri Anadolu toprakları üzerinde bir ses çıkıyor «Millî iradei hâkim kılmak esastır» diyor. Bugün de bu bayrağın peşinde koşuyoruz.

Ve nihayet «Manda ve himaye kabul edilemez» diyor. 4 Eylül 11 Eylül tarihleri arasında 7 gün süren Sivas Kongresi bildirisinde, 30 Ekim 1918 sınırları içinde kalan vatan toprakları bölünmez bir bütündür» diyor. Bu da büyük bir ilke.

Nihayet Sivas Kongresinden 4 ay sonra toplanan İstanbul Meclisi Mebusanı Misakı Millî adı altında bu ilkeyi tescil etti: «Kuvayı Milliyeyi âmil ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır» ilkesi. Erzurum Kongresindeki ilkeyi yine Sivas Kongresinde daha büyük bir tabana dayanmış olarak dünyaya ilân ediyor.

Şimdi bunlar varken gerekçe içerisinde bu türlü hatalara düşülmüş olmasını ben şahsan biraz tarihî dikkatten uzak görüşlerle gerekçenin yazıldığı kanaatını veriyor.

Arkadaşlarım, sözlerimi tamamlarken Atatürk'ün o ilk altı ilkesinden iki tanesi üzerinde bâzı kısa bilgiler sunmak suretiyle sözlerimi bitirmek istiyorum.

Kemalizmin ilkeleri arasında bulunan halkçılık ve milliyetçilik, üzerinde bugüne kadar yeterince teorik çalışma ve değerlendirme yapılamamış olan ilkelerin başında gelir. Cumhuriyetçiliğin ve devletçiliğin kesinleşmiş bir anlamı vardır. Kavramları somuttur. Devrimcilik ve lâikliğin de yanında ya da karşısında bulunanlar için farklı bile olsa üzerinde işlenilen, derinleştirilen belirli ölçülerde değerlendirilen anlamları vardır. Bu ilkelerin somut nitelikleri önde gelir. Oysa halkçılık ve milli-

yetçilik, daha çok plâtonik düzeyde tutulmuş, soyut olmaktan kurtarılamamıştır ve Türkiyenin bugün çektiği bunalım da bu yüzdendir.

Aslında halka indirilmesi, toplumun yaşantısına yayılması halinde, halk için, halkla beraber, halkın yararına geliştirilecek bir halkçılığın soyut kavramlardan tüm olarak arındırılması mümkündü, ama yapılamamıştır. Halkçılık ilkesi Türkiye Cumhuriyeti içerisinde yürütülememiştir. 1945'lerde başlayan çok partili dönemin 1950'deki oy patlaması geniş ölçüde halkçılığa bir yönelişti. Ama halkın yararına halkla beraber götürülememiş, aksine yönetimi dejenere etme istikametinde geliştirilmiştir.

Bu durumda halkçılık, diğer bütün Kemalist ilkelerin rahatlıkla mayalanacağı bir ortamın yaratıcısı olacaktı. Böylece Cumhuriyet 50 yıl sonra artık Ulu Hakan özlemcilerinin tartışma konusu olamayacaktı. Devletçiliğin, devrimcilik ve lâikliğin halkın mutlu yaşantısının ve kalkınmasının süreci oldukları tartışmasız görülecek ve milliyetçiliğin halka dönük en güzel görüntüsü toplumu her yönüyle kucaklayacaktı.

Arkadaşlarım, kültür ve zekâ geniş ufuklara yücelebilmenin olanaklarıdır. Geniş ufuklar insanı toplu ve genel düşüncelere götürür. Sınırlı ufuklar, parça parça düşünceler yaratır. Tarihin akışı içerisinde bir kavramın doğru anlaşılması ve değerlendirilmesi, parça parça düşüncelerle mümkün değildir. Önyargılı ya da özel çıkar düşünceli olmayan her aydın, geniş ufuklarda genel düşüncelere ulaşma yeteneğindedir. İyi tutkularla kötülerinin çarpıştığı kaos dönemlerinde toplumlar bunalım içerisinde bulunurlar. İyilikle ihtiras toplumunun mutluluğunu amaç edinmektir. Kişisel çıkarlar, bencil düşünceleri toplum yararının üstünde tutmak, kötü ihtirasın belirgin özelliğidir. Bu tanımlamaya göre milliyetçiliği iyi ihtiras anlamında kullanmak yerinde olacaktır. Kaos dönemlerinde toplumun bunalımı kavram karışıklığından ileri gelir, tıpkı son yıllarda Türkiye'de olduğu gibi. Türk toplumu bugün bu noktadadır. Bu noktaya Atatürk devrimlerinin hızını yitirdiği anda girilmiştir. Atatürk devrimleri dönemi iyi ihtirasların egemen olduğu çağdı. Kötü ihtiraslar içte sindirilmiş dışta Misakı Millî ötesine itilmişti. Atatürk döneminde milliyetçilik kavramının belirli bir anlamı vardı. Ulusal krutuluş ve ulusal kurtuluştan toplumsal devrimlere geçiş temel milliyetçi görüştü. Ulusal kurtuluşla emperyalizme karşı Türk toplumunun bağımsızlığı ve özgürlüğü elde edilmişti. Toplumsal devrimlerle de halkın mutluluğuna engel olan nedenlerin yok edilmesine çalışılmıştı. Atatürk'ün elinde milliyetçilik, devrimlerin gerekçesi oldu. Atatürk devrimlerinin hızı yitirildiği zaman, milliyetçilik kavramında da bir bunalıma girildi. Bugün Türkiye'de devrimciliğin milliyetçilikle tamamıyle ters olduğu iddia edilmektedir ve geniş tabakalar bu inanç içindedir. Osmanlılıktan sıyrılamamış olanların elinde milliyetçilik, her toplumsal davranış karşısında geriye dönük düşünceye bayrak yapılır oldu. Bugün Türk toplumunda milliyetçilik birbirine karşıt iki anlamda anlaşılmaktadır. Bir yanda Ulu Hakan Abdülhamitçi sözde milliyetçiler, öte yanda Atatürk'ü ve ilkelerini bayraklaştıran gerçek milliyetçiler. İçi boş milliyetçilik ve hayalcilik birincilerin, toplumsal düşünce ile dop dolu milliyetçilik ve gerçekçilik ikincilerin niteliğidir. Halkçılığın, halk yararına geliştirilip yüceleştirildiğ zaman milliyetçiliğin de halka dönük toplumsal eğilimin adı olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Atatürk Akademisi kanu ntasarısının yürürlüğe girdikten sonra kapsamı ve amacı yönünde objektif, tarafsız ve bilimsel çalışmalarla Atatürkçülüğün ve Atatürk devrimlerinin kökleşmesine ve yaygınlaşmasına yardımcı olmasını, gelecek kuşakların Atatürk'ün bayraklaşan ülküsü etrafında yoğunlaşarak ülkeyi ve toplumu daha mutlu yarınlara kavuşturmasını diler, Yüce Senatoya saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Tasarının aleyhinde Sayın Gündoğan, buyurun.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Tasarının tümü üzerinde söz istediğim zaman, Sayın Başkan «Hangi nitelikte bir konuşma yapacağımı. sordular ve «üzerinde konuşmayı» tercih ettiğimi bildirdim; ama usul müsait olmadığı için, sözümün aleyhte şeklinde nitelendirilmesi zorunlu imiş, ben de o zorun-

lukla ve esasen bu Kanunda bugüne kadar yapılagelen görüşmeler sırasında arz ettiğimiz fikirlerimizin toplu bir şekilde sunulması için, o karakterde bir konuşma yapacağım. Ama bilinmesi, gerçekten tarafımızdan arzu edilen bir husus şudur ki, Atatürk ve Atatürkçülük yoluyle bu ülkede akıl almaz, Atatürk ve Atatürkçülükle bağdaşmaz çok büyük siyaset oyunları yapıldığı ve büyük Atatürk'ün fikir ve görüşleri aleyhine birikmiş toplumsal güçleri kulanmak suretiyle siyasal iktidarlarını muhafaza etmiş kurumlar ve kişiler çokluk görüldüğü içindir ki, biz Atatürk ve O'nun fikirlerinin bu kere getirilen Atatürk Akademisi Kanunu içine sokulmak, tazyik edilerek, bastırılarak, sıkıştırılarak çember içine almak isteme temayüllerini de tarih içinde Atatürk aleytarlığını kendi siyasal iktidarları için kullanan siyasal parti veya kişilerin bir başka atılımı olarak niteliyoruz.

Bu Kanunla, yine gerçekten Atatürkçü olmayanlar ve Atatürk devrim ve ilkelerine bağlı bulunmayanlar bir sözde Atatürkçülük resmî doktrini yaratmanın ve bu doktrin dışında her türlü düşünce, anlayış ve inanışın Atatürkçülük aleyhinde bir düşünce ve inanış olduğunu ilân etmek suretiyle iki başlı istifade sağlamak istedikleri çok aşikârdır.

Birisi; Atatürk aleyhtarlığı, ve o birikimi kullanmak için; ikincisi de güya Atatürkçü gözükerek resmî doktrinin dışında herkesi Atatürk aleyhtarı göstermek suretiyle iki başlı bir yarar sağlamaya çalışacaklardır.

Atatürk bu Kanunla, bugüne kadar tarafsız bilim adamlarının veya araştırmacıların tarih içinde ifade ettiği mânaların çok dışına taşırılacaktır. Pek korkuyorum bu Kanun eliyle çalışanların gerçek Atatürk'ü ve O'nu yansıtan tarih içindeki bütün belgeleri, biraz evvel Sayın Karamın'ın burada okuduğu belgelerden daha çok belgeler vardır Atatürk hakkında, onları dahi ya ihmal edeceklerdir ya çok büyüteceklerdir veya gereği gibi değerlendirmeyeceklerdir. Velhâsıl Atatürk ve Atatürkçülük, tarihin o anında hangi siyasal örgüt iktidarda ise onun başbakanı eliyle kendi iktidarının temel dayanağı yapılmak istenecek ve bunun dışında her türlü görüş ve düşünce karalanacaktır, lânetlenecektir ve böylece yozlaşmış, temelden ayrılmış, gerçek hüvviyetinden ayrılmış bir Atatürk doğmacılığı başlayacaktır.

Oysa Atatürk. kanun kalıpları içine sığmayacak kadar bütün toplum hayatına ve tarih dönemlerine yayılma gücünü yaşadığı zaman hareketleri ile, ya da devrimleri veya fikirleri ile göstermiş bir kişidir. O kadar ki; Atatürk bir ihtilâl adamıdır, bir devrim adamıdır, bir düzen değiştirici kişidir. Çağ değiştirici, bir toplumu yeniden kurma atılımını yapmış ihtilâlci bir mimardır. Asırlar boyunca Türk toplum tarihinin getirildiği noktada olayları dehası ile kavrayabilmek ve onun, toplumun o andaki ihtiyaçlarını en iyi sezerek; fakat en acımasız biçimde, en tavizsiz biçimde kahredici yumruğunu indirerek, tam bir ihtilâl anlayışı içinde, tam bir devrim anlayışı içinde toplumu yapısı ile, üstyapısı ile, elden geldiği ölçüde altyapısı ile değiştirici devamlı devrimci bir karaktere sahip bir kişi ve düşünceedir, bir inanıştır. Oysa bu kanun Sayın Karaman'ın da anlatmaya çalıştığı gibi, istifade ettiğimiz şekilde, gelerek Atatürk'ü ya o siyasî örgütün, o gün hangi siyasî örgüt iktidarda ise ki bu kanun o siyasî örgütün başına bağlanmıştır, o siyasî örgütün bakanlarının çıkaracakları kararname ile bu kanunun içinde rol oynayacak kişilerin varlıkları, fikir nitelikleri, anlayışları o siyasî örgütün iktidar sahiplerine tevdi edilmiştir. Bu itibarla Atatürk kendine katiyen, kendisi sağ olsa idi, lâyık görmeyeceği bir biçimde ele alınacaktı.

Değerli arkadaşlarım, Atatürk'ün devrimci yanını, toplum yapısı değiştirici yanını, çağ atlatıcı yanını ihmâl etmenin en iyi yolu budur ve böylece bu kanunla, siyasal iktidarın başına bağlanan bir akademi ile bu iş pekâlâ yapılır ve kimsenin de buna itirazı kalmaz.

Oysa Atatürk böylesine bir bağ içine, çember içine alınmayacak kadar kendine özgü, çok özel karakterleri olan bir kişidir ve toplumsal ve siyasal atılımları ile de büyük bir çığır açıcıdır.

Arkadaşlarım, bu kanun o kadar kısır bir Atatürkçülük meydana getirecektir ki; maddelerini dikkatle okuduğunuz zaman göreceksiniz, yalnız siyasal iktidarların başına bağlı olan bir kurum olmakla kalmayacak, amaç ve görev maddelerinde yazılı olduğu üzere Atatürk'ü ye-

tiştiği toplumdan, geldiği toplumdan tecrit ederek, soyutlayarak anlamayı emrediyor. Zorlarsanız belki bu da vardır diyebilirsiniz; fakat şu kanunda açıkça şu yoktur : Atatürk hangi toplumun eseridir? Hangi toplum olayları tarih içinde cereyan etmiştir de Atatürk'e ihtiyaç doğmuştur? Bunu araştırmak, Türk toplum tarihini belli hudutları içinde değerlendirmeye çaba sarfetmek bu akademinin görevleri içinde sayılmamıştır.

Atatürk'ü giderek soyutlamanın yolunu açmıştır ve Atatürk'ü herkes kendi meşrebine göre, mezhebine göre anlasın için de imkân bırakılmamıştır. Atatürk'ü behemahâl resmî Devlet de değil, hükümet doktrini olarak o gün nasıl gösteriyorlarsa, öyle anlamak zorunluluğunu koymak isteyen bir kanundur. Oysa, Atatürk'ün genel karakteri itibarıyle, biraz evvel anlattığım gibi en büyük vasıflarından biri gençliğe emânet ettiği bir toplumun gençlik eli ile en iyi biçimde, yapısının sosyal güçlere dayanarak, her zaman ihtiyaç bulunduğu ölçüde ve devrimci atılımlarla, halkçı istikâmette, millîyetçi bir anlayış içinde gelişmesini istediği bir düşüncesi vardır. İnanıyorum ki; Atatürk millîyetçiliğinin içinde ta başından beri devam edegelen istiklâli tam veyahut tam bağımsızlık, her sahada millîlik, mutlâka halka dönüklük ve her hareketin inkılâpçı atılımlarla icrasını istemek ve bunu yapıcı kuvvet olarak da gençliği gördüğünü pişman etmek suretiyledir ki; ancak Türkiye'de tutucu iktidarlar bozuk düzeni bütün hatları ile muhafaza etmek isteyenler, sürdürmek isteyenler ve o düzen üzerine kendi iktidarlarını ve saltanatlarını kurmak isteyenler Atatürk'ü bu vasıflarından sıyırmanın çaresini aramaktadırlar, tarih içinde aramışlardır. Bugünkü iktidar sahipleri de Atatürk'ü kendi emellerine, kendi anlayışlarına uygun biçimde tanıtmak için bu kanunu vasıta yapmışlardır. Bu hem Atatürkçülüğe, hem Türk toplumuna, hem Türk toplumunun devrimci atılımına ve gelişimine köstek vurmaktan öteye bir şey ifade etmeyecektir. Bunu tarih gösterecektir.

Saygılar sunarım. (C. H. P. ve Millî Birlik Grubu sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerinde lehte, aleyhte iki sayın üye konuştu.

Tasarının tümünü oylarımıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oya sunulacaktır. Küreler dolaştırılsın.

2. — Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi : 1/552; C. Senatosu : 1/176) (S. Sayısı : 233) (1)

BAŞKAN — Bir önerge var, takdim ediyorum :

Yüksek Başkanlığa

Bugünkü gündemimizin birinci görüşmesi yapılacak işler kısmında bulunan ve görüşme sürelerinin dolmasına az bir zaman kalmış bulunan 233, 234, 235, 236, 237 ve 240 sıra sayılı Kanun tasarılarının gündemdeki diğer işlere takdimen öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Şeref Kayalar
Geçici Komisyon Başkanı

BAŞKAN — Takrirde 233, 234, 235, 236, 237 ve 240 sıra sayılı Kanun tasarılarının öncelikle görüşülmesi hususu istenmektedir.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Fakat Sayın Başkanım...

BAŞKAN — Bunlar antlaşma efendim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Birer birer alınız sayın Başkanım.

BAŞKAN — Birer birer alacağım. Hepsini, tümünü oyluyorum ; ondan sonra tabiatı ile teker teker alacağım. Hepsini birden müzakereye alacak değilim.

Bu tasarıların gündemdeki diğer işlerden önce görüşülmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lütfen sayın bakanın yetkisini haiz Hükümet temsilcileri burada yerlerini alsınlar.
lütfen yerinizi alınız.

Geçici Komisyon Başkanı Sayın Kayalar, lütfen yerinizi alınız.

---

(1) 233 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İvedilikle görüşülmesin oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen sayın üye?... Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında 13 Kasım 1970 tarihinde Ankara'da imzalanan (Türkiye ile Danimarka arasında Sosyal Güvenlik hakkında sözleşme) nin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?... Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürülüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?... Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?... Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde lehte, aleyhte söz isteyen sayın üye?... Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oya sunulacaktır.

3. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/346; C. Senatosu 1/183) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 13 . 4 . 1973) (1)

BAŞKAN — Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Tasarının ivedilikle görüşülmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında, 25 Kasım 1968 tarihinde, Ankara'da imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde lehte, aleyhte söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

---

(1) 234 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

Tasarı açık oya sunulacaktır.

4. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/115; C. Senatosu 1/186) (S. Sayısı : 235) (1)

BAŞKAN — Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ivedilikle görüşülmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan Kararın onanması hakkında kanun tasarısı

Madde 1. — İhracatı geliştirmek amacıyle vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair 27 . 6 . 1963 tarih ve 261 sayılı Kanunun 1 nci maddesine istinaden hazırlanan 23 . 5 . 1967 tarih ve 12603 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan 6/8101 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, sözü geçen Kanunun 2 nci maddesi gereğince onanmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde lehte, aleyhte söz isteyen sayın üye? Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarı kabul edilmiştir.

Tasarı açık oya sunulacaktır.

5. — 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/476; C. Senatosu 1/179) (S. Sayısı : 236) (1)

BAŞKAN — Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İvedilikle görüşülmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edenler...

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

Madde 1. — 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

---

(1) 235 S .Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

(1) 236 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzeride söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde lehte, aleyhte söz isteyen sayın üye? Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Tasarı açık oya sunulacaktır.

6. — Türkiye ile Polanya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri ,Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3 er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/416; C. Senatosu 1/173) (S. Sayısı : 237) (1)

BAŞKAN — Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Tasarının ivedilikle görüşülmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. .Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 237 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

Türkiye ile Polonya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç Alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısı

Madde 1. — Türkiye ile Polanya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç Alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanması uygun bulunmuştur

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeynler... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde lehte, aleyhte söz isteyen sayın üye? Yok.

Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oya sunulacaktır.

7. — Uydular aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin anlaşma ,işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadi İşler, Bayındırlık ,Ulaştırma ve İmar - İskân, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/ 758; C. Senatosu 1/169) (S. Sayısı : 240) (1)

BAŞKAN — Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

(1) 240 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

İvedilikle görüşülmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok. Madelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (İNTELSAT) İlişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

Madde 1. — 20 Ağustos 1971 taarihinde Waşington'da hazırlanarak imzaya sunulan ve 7 . 2 . 1970 tarihli ve 7/238 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyle verilen yetkiye dayanılarak 10 Eylül 1971 tarihinde Waşington'da imzalanan «Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası Örgütüne (INTELSAT) ilişkin işletme anlaşması» nın ve 21 Mayıs 1971 tarihinde Waşington'da yapılan «Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası Konsorsiyumu'nun kesin düzenlenmesine ilişkin Tam Yetkililer Konferansının Nihaî Senedi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Made üzerinde söz isteyen sayın üye? Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum .Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde lehte aleyhte söz isteyen sayın üye? Yok. Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oya sunulacaktır.

8. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan Kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadî İşler, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/145; C. Senatosu 1/187) (S. Sayısı : 239)

BAŞKAN — Bir önerge var takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Bugünkü «Gelen Kâğıtlar» arasında bulunan 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkındaki 239 sıra sayılı kanun tasarısı tabedilip sayın üyelere dağıtılmış bulunmaktadır.

İhracatı geliştirmek amacı ile hazırlanmış bulunan bu tasarının önemine ve müstaceliyetine binaen «Gelen Kâğıtlar» dan gündeme alınarak öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
Şeref Kayalar

BAŞKAN — Hükümet temsilcisi? Yok. Hükümet temsilcisi olmadığına göre görüşmemiz mümkün olamayacaktır.

Oylarını kullanmayan sayın üyeler kullansınlar efendim. Küreler dolaştırılsın.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Küreleri buraya getirsinler. Bu hademe oyu oluyor. Kâğıtları koparıp atıyorlar kürelere.

BAŞKAN — Lütfen efendim lütfen. Tabirleri dikkatli kullanalım istirham ediyorum. Dolaştırıyorlar.

Gündemimizde bulunan diğer maddelerin hükümetin yeni kurulması nedeni ile ilgili bakanların bulunmamasından dolayı görüşülmesi mümkün olmayacaktır. Bu itibarla oylamaları bekliyoruz.

Oylarını kullanmayan sayın üye var mı efendim? Yok. Oylama işlemi bitmiştir.

229, 233,234,235,236,237,240 sıra sayılı kanun tasarılarının açık oylamaları kâfi çoğunluğu elde edemediği için gelecek birleşimde açık oylama işlemi tekrarlanacaktır.

III. - YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Sayın Başkan, yoklama yapmaya hacet yok, belli.

CAHİT ORTAÇ (Bursa) — Sayın Başkan, zili çalın dışarıda arkadaşlar var.

BAŞKAN — Usulü budur, şimdi zili çalarız yoklama yaparız. Çünkü açık oylama her zaman içeride bulunan kişilerin ifadesi değildir. İçeride bulunur; fakat oyunu kullanmayabilir bir sayın üye. Bu itibarla yoklama yapacağım. Zili çalıyorum.

(Yoklama yapıldı).

BAŞKAN — Yoklama neticesinde ekseriyetin olmadığı anlaşılmakla beraber, zaten daha evvel arz etmiş olduğum gibi gündemimizdeki mevat ile ilgili Hükümet temsilcilerinin bulunmaması dolayısıyle de müzakerelere devam etmemiz mümkün değildir.

19 . 4 . 1973 Perşembe günü saat 15,00'te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 17,38

Atatürk Akademisi kanunu tasarısına verilen oyların sonucu

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı : 185
Oy verenler : 49
Kabul edenler : 41
Reddedenler : 7
Çekinserler : 1
Oya katılmıyanlar : 132
Açık üyelikler : 4

[Kabul edenler]

TABİÎ ÜYELER
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız

AFYON KARAHİSAR
Kemal Şenocak

ANKARA
Turhan Kapanlı
Mansur Ulusoy
İsmail Yetiş

ANTALYA
Mehmet Pırıltı
Âkif Tekin

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

BALIKESİR
Nuri Demirel

BOLU
Alâettin Yılmaztürk

BURDUR
Ö. Faruk Kınaytürk

BURSA
Şeref Kayalar

ÇANAKKALE
Nahit Altan

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ

GAZİANTEP
İbrahim Tevfik Kutlar

HATAY
M. Enver Bahadırlı

İSTANBUL
Mebrure Aksoley
Ekrem Özden
Cemal Yıldırım

İZMİR
Mustafa Bozoklar

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Hüseyin Kalpaklıoğlu
Sami Turan

MANİSA
Oral Karaosmanoğlu

MARDİN
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
İlyas Karaöz

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

NİĞDE
Hüseyin Avni Göktürk

SAKARYA
Osman Salihoğlu

SAMSUN
H. Enver Işıklar

SİNOP
Nâzım İnebeyli

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu

UŞAK
Mehmet Faik Atayurt

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYE
Bahriye Üçok

[Reddedenler]

AYDIN
Halil Goral

BALIKESİR
Nejat Sarlıcalı

GAZİANTEP
Salih Tanyeri

GİRESUN
İhsan Topaloğlu

İSTANBUL
Fikret Gündoğan

MANİSA
Doğa Barutçuoğlu

ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci

[*Çekinser*]

AYDIN
İskender Cenap Ege

[*Oya katılmayanlar*]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü (İ.)
Suphi Gürsoytrak
İsmet İnönü
Kadri Kaplan
Mehmet Özgüneş
M. Şükran Özkaya (İ. Â.)
Cevdet Sunay
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
M. Nuri Âdemoğlu
M. Yılmaz Mete
Mukadder Öztekin (B.)
Mehmet Ünaldı
(Bşk. V.)

ADIYAMAN
Mehmet Sırrı Turanlı

AFYON KARAHİSAR
M. Kâzım Karaağaçlıoğlu
Ahmet Karayiğit

AĞRI
Salih Türkmen

AMASYA
Macit Zeren (Bşk. V.)

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
Turgut Cebe
Yiğit Köker
Mahmut Vural (İ.)

AYDIN
Ali Celâlettin Çoşkun (B.)

BALIKESİR
Mehmet Güler
Cemalettin İnkaya

BİLECİK
Mehmet Orhon Tuğrul

BİNGÖL
A. Hikmet Yurtsever

BİTLİS
Orhan Kürümoğlu (B.)

BOLU
Turgut Yaşar Gülez

BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Cahit Ortaç
Saffet Ural

ÇANAKKALE
Ziya Termen

ÇANKIRI
Gürhan Titrek

ÇORUM
M. Şevket Özçetin
Safa Yalçuk

DENİZLİ
Hüseyin Atmaca
Ali Kemal Turgut

DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
Azmi Erdoğan

EDİRNE
Mehmet Nafiz Ergeneli

ELÂZIĞ
Salim Hazerdağlı

ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
Edip Somunoğlu

ESKİŞEHİR
Ömer Ucuzal

GİRESUN
Sabâhattin Orhon

GÜMÜŞANE
Abbas Cilâra

HAKKÂRİ
Necip Seyhan

HATAY
Mustafa Deliveli

ISPARTA
Mustafa Gülcügil

İÇEL
Lûtfi Bilgen
Talip Özdolay

İSTANBUL
Erdoğan Adalı
Şevket Akyürek
Tekin Arıburun
(Başkan)
Halûk Berkol
O. Zeki Gümüşoğlu
Rifat Öztürkçine

İZMİR
Beliğ Beler
Nazif Çağatay
Mümin Kırlı
Orhan Kor
Necip Mirkelâmoğlu

KARS
Sırrı Atalay
Y. Ziya Ayrım
Mehmet Hazer

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca
Ahmet Nusret Tuna (B.)

KIRKLARELİ
Ali Alkan

KIRŞEHİR
Halil Özmen (İ.)

KOCAELİ
Hikmet İşmen
Lûtfi Tokoğlu

KONYA
Osman Nuri Canpolat
Sedat Çumralı
Feyzi Halıcı
Fakih Özlen
Mehmet Varışlı

KÜTAHYA
A. Orhan Akça
İ. Etem Erdinç

MALATYA
Nurettin Akyurt
Hamdi Özer

MANİSA
A. Orhan Süersan
Ruhi Tunakan

MARAŞ
Adan Karaküçük
Hilmi Soydan

MARDİN
Abdurrahman Bayar

MUĞLA
Haldun Menteşeoğlu

MUŞ
İsa Hisan Böngöl (B.)

NİĞDE
Kudret Bayhan

ORDU
Selâhattin Acar
Bekir Sıtkı Baykal
Şevket Köksal

RİZE
O. Meedi Agun

SAKARYA
Mustafa Tığlı

SAMSUN
Rıza Işıtan
Refet Rendeci
Fethi Tevetoğlu

SİİRT
Abdurrahman Kavak

SİVAS
Âdil Altay
Nurettin Ertürk (İ.)
Hüseyin Öztürk

TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu (B.)
Cemal Tarlan

TOKAT
Ali Altuntaş
Zihni Betil

TRABZON
Ö. Lûtfi Hocaoğlu
Reşat Zaloğlu

TUNCELİ
Arslan Bora

URFA
Hasan Oral

VAN
Ferid Melen

YOZGAT
Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Ahmet Demir Yüce

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cihat Alpan
Selâhattin Babüroğlu
Fethi Çelikbaş (B.)
Hayri Dener (İ.)
Özer Derbil
Sait Naci Ergin
Nihat Erim
Faruk Gürler
Vahap Güvenç
Sabahattin Özbek (B.)
Tayfur Sökmen
Naim Talû (Başbakan)
Halil Tunç

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	C. Başkanınca S. Ü.	1
Sivas	1		—
Urfa	1	Yekûn	4

233 S. Sayılı Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısına verilen oyların neticesi

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı : 185
Oy verenler : 64
Kabul edenler : 64
Reddedenler : 0
Çekinserler : 0
Oya katılmayanlar : 117
Açık üyelikler : 4

[Kabul edenler]

TABİÎ ÜYELER
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız

AFYON KARAHİSAR
Kemal Şenocak

ANKARA
Turhan Kapanlı
Mansur Ulusoy
İsmail Yetiş

ANTALYA
Mehmet Pırıltı
Âkif Tekin

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

AYDIN
Halil Goral

BALIKESİR
Nuri Demirel
Nejat Sarlıcalı

BİLECİK
Mehmet Orhon Tuğrul

BİTLİS
Orhan Kürümoğlu

BURDUR
Ö. Faruk Kınaytürk

BURSA
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

ÇANAKKALE
Nahit Altan

ÇORUM
M. Şevki Özçetin

DENİZLİ
Ali Kemal Turgut

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ
Salim Hazerdağlı

ESKİŞEHİR
Ömer Ucuzal

GAZİANTEP
İbrahim Tevfik Kutlar
Salih Tanyeri

GİRESUN
İhsan Topaloğlu

HATAY
M. Enver Bahadırlı

ISPARTA
Mustafa Gülcügil

İSTANBUL
Erdoğan Adalı
Mebrure Aksoley
O. Zeki Gümüşoğlu
Ekrem Özden
Rifat Öztürkçine
Cemal Yıldırım

İZMİR
Mustafa Bozoklar
Orhan Kor

KASTAMONU
Ahmet Nusret Tuna

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Sami Turan

KONYA
Feyzi Halıcı
Fakih Özlen
Mehmet Varışlı

MANİSA
Doğan Barutçuoğlu

MARDİN
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
İlyas Karaöz

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

NİĞDE
Hüseyin Avni Göktürk

SAKARYA
Osman Salihoğlu

SAMSUN
H. Enver Işıklar
Rıza Işıtan
Refet Rendeci

SİİRT
Abdurrahman Kavak

SİNOP
Nâzım İnebeyli

SİVAS
Âdil Altay

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu
Reşat Zaloğlu

UŞAK
Mehmet Faik Atayurt

ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci

[Oya katılmayanlar]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
İsmet İnönü
Kadri Kaplan
Mehmet Özgüneş
M. Şükran Özkaya
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
M. Nuri Âdemoğlu
M. Yılmaz Mete
Mukadder Öztekin
Mehmet Ünaldı

ADIYAMAN
Mehmet Sırrı Turanlı

AFYON KARAHİSAR
M. Kâzım Karaağaçlıoğlu
Ahmet Karayiğit

AĞRI
Salih Türkmen

AMASYA
Macit Zeren

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
Turgut Cebe
Yiğit Köker
Mahmut Vural

AYDIN
Ali Celâlettin Coşkun
İskender Cenap Ege
BALIKESİR
Mehmet Güler
Cemalettin İnkaya
BİNGÖL
A. Hikmet Yurtsever
BOLU
Turgut Yaşar Gülez
Alâeddin Yılmaztürk
BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Saffet Ural
ÇANAKKALE
Ziya Termen
ÇANKIRI
Gürhan Titrek
ÇORUM
Safa Yalçuk
DENİZLİ
Hüseyin Atmaca
DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
Azmi Erdoğan
EDİRNE
Mehmet Nazif Ergeneli
ERZİNCAN
Fehmi Baysoy
ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
Edip Somunoğlu
GİRESUN
Sabahattin Orhon
GÜMÜŞANE
Abbas Cilâra

HAKKÂRİ
Necip Seyhan
HATAY
Mustafa Deliveli
İÇEL
Lûtfi Bilgen
Talip Özdolay
İSTANBUL
Şevket Akyürek
Tekin Arıburun
Halûk Berkol
Fikret Gündoğan
İZMİR
Beliğ Beler
Nazif Çağatay
Mümin Kırlı
Necip Mirkelâmoğlu
KARS
Sırrı Atalay
Y. Ziya Ayrım
Mehmet Hazer
KASTAMONU
Mehmet Çamlıca
KAYSERİ
Hüseyin Kalpaklıoğlu
KIRKLARELİ
Ali Alkan
KIRŞEHİR
Halil Özmen
KOCAELİ
Hikmet İşmen
Lûtfi Tokoğlu
KONYA
Osman Nuri Canpolat
Sedat Çumralı

KÜTAHYA
A. Orhan Akça
İ. Etem Erdinç
MALATYA
Nurettin Akyurt
Hamdi Özer
MANİSA
Oral Karaosmanoğlu
A. Orhan Süersan
Ruhi Tunakan
MARAŞ
Adnan Karaküçük
Hilmi Soydan
MARDİN
Abdurrahman Bayar
MUĞLA
Haldun Menteşeoğlu
MUŞ
İsa Hisan Bingöl
NİĞDE
Kudret Bayhan
ORDU
Selâhattin Acar
Bekir Sıtkı Baykal
Şevket Köksal
RİZE
O. Mecdi Agun
SAKARYA
Mustafa Tığlı
SAMSUN
Fethi Tevetoğlu
SİVAS
Nurettin Ertürk
Hüseyin Öztürk

TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu
Cemal Tarlan
TOKAT
Ali Altuntaş
Zihni Betil
YOZGAT
Ö. Lûtfi Hocaoğlu
TUNCELİ
Arslan Bora
URFA
Hasan Oral
VAN
Ferid Melen
YOZGAT
Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt
ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Ahmet Demir Yüce

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cihat Alpan
Selâhattin Babüroğlu
Fethi Çelikbaş
Hayri Dener
Özer Derbil
Sait Naci Ergin
Nihat Erim
Vahap Güvenç
Mehmet İzmen
Fahri Korutürk
Sabahattin Özbek
Tayfur Sökmen
Naim Talû (B.)
Halil Tunç
Bahriye Üçok

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1
Sivas	1
Urfa	1
C. Başkanınca S. Ü.	1
Yekûn	4

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısına verilen oyların sonucu

(Kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 185
Oy verenler : 65
Kabul edenler : 65
Reddedenler : 0
Çekinserler : 0
Oya katılmıyanlar : 116
Açık üyelikler : 4

[Kabul edenler]

TABİÎ ÜYELER
Suphi Karaman
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Haydar Tunçkanat

AFYON KARAHİSAR
Kemal Şenocak

ANKARA
Turhan Kapanlı
Mansur Ulusoy
İsmail Yetiş

ANTALYA
Mehmet Pırıltı
Âkif Tekin

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

AYDIN
Halil Goral

BALIKESİR
Nuri Demirel
Nejat Sarlıcalı

BİLECİK
Mehmet Orhan Tuğrul

BİTLİS
Orhan Kürümoğlu

BURDUR
Ö. Faruk Kınaytürk

BURSA
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

ÇANAKKALE
Nahit Altan

ÇORUM
M. Şevket Özçetin

DENİZLİ
Ali Kemal Turgut

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ
Salim Hazerdağlı

ESKİŞEHİR
Ömer Ucuzal

GAZİANTEP
İbrahim Tevfik Kutlar
Salih Tanyeri

GİRESUN
İhsan Topaloğlu

HATAY
Enver Bahadırlı

ISPARTA
Mustafa Gülcügil

İSTANBUL
Erdoğan Adalı
Mebrure Aksoley
O. Zeki Gümüşoğlu
Ekrem Özden
Rifat Öztürkçine
Cemal Yıldırım

İZMİR
Mustafa Bozoklar
Orhan Kor

KASTAMONU
Ahmet Nusret Tuna

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Sami Turan

KONYA
Fevzi Halıcı
Fakih Özlen
Mehmet Varışlı

KÜTAHYA
A. Orhan Akça
İ. Etem Erdinç

MALATYA
Nurettin Akyurt
Hamdi Özer

MANİSA
Doğa Barutçuoğlu

MARDİN
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
İlyas Karaöz

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

NİĞDE
Hüseyin Avni Göktürk

SAKARYA
Osman Salihoğlu

SAMSUN
H. Enver Işıklar
Rıza Işıtan
Refet Rendeci

SİİRT
Abdurrahman Kavak

SİNOP
Nâzım İnebeyli

SİVAS
Âdil Altay

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu
Reşat Zaloğlu

UŞAK
Mehmet Faik Atayurt

ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci

[Oya katılmayanlar]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
İsmet İnönü
Kadri Kaplan
Kâmil Karavelioğlu
Mehmet Özgüneş
Selâhattin Özgür
M. Şükran Özkaya (İ. Â.)
Cevdet Sunay
Ahmet Yıldız
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
M. Nuri Âdemoğlu
M. Yılmaz Mete
Mukadder Öztekin (B.)
Mehmet Ünaldı (Bşk. V.)

ADIYAMAN
Mehmet Sırrı Turanlı

AFYON KARAHİSAR
M. Kâzım Karaağaçlıoğlu
Ahmet Karayiğit

AĞRI
Salih Türkmen

AMASYA
Macit Zeren (Bşk. V.)

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
Turgut Cebe
Yiğit Köker
Mahmut Vural (İ.)

AYDIN
Ali Celâlettin Çoşkun (B.)
İskender Cenap Ege

BALIKESİR
Mehmet Güler
Cemalettin İnkaya

BİNGÖL
A. Hikmet Yurtsever

BOLU
Turgut Yaşar Gülez
Alâeddin Yılmaztürk

BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Saffet Ural

ÇANAKKALE
Ziya Termen

ÇANKIRI
Gürhan Titrek

ÇORUM
Safa Yalçuk

DENİZLİ
Hüseyin Atmaca

DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
Azmi Erdoğan

EDİRNE
Mehmet Nafiz Ergeneli

ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
Edip Somunoğlu

GİRESUN
Sabahattin Orhon

GÜMÜŞANE
Abbas Cilâra

HAKKÂRİ
Necip Seyhan

HATAY
Mustafa Deliveli

İÇEL
Lûtfi Bilgen
Talip Özdolay

İSTANBUL
Şevket Akyürek
Tekin Arıburun
(Başkan)
Halûk Berkol
Fikret Gündoğan

İZMİR
Beliğ Beler
Nazif Çağatay
Mümin Kırlı
Necip Mirkelâmoğlu

KARS
Sırrı Atalay
Y. Ziya Ayrım
Mehmet Hazer

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca

KAYSERİ
Hüseyin Kalpaklıoğlu

KIRKLARELİ
Ali Alkan

KIRŞEHİR
Halil Özmen (İ.)

KOCAELİ
Hikmet İşmen
Lûtfi Tokoğlu

KONYA
Osman Nuri Canpolat
Sedat Çumralı

MANİSA
Oral Karaosmanoğlu
A. Orhan Süersan
Ruhi Tunakan

MARAŞ
Adan Karaküçük
Hilmi Soydan

MARDİN
Abdurrahman Bayar

MUĞLA
Haldun Menteşeoğlu

MUŞ
İsa Hisan Bingöl (B.)

NİĞDE
Kudret Bayhan

ORDU
Selâhattin Acar
Bekir Sıtkı Baykal
Şevket Köksal

RİZE
O. Mecdi Agun

SAKARYA
Mustafa Tığlı

SAMSUN
Fethi Tevetoğlu

SİVAS
Nurettin Ertürk (İ.)
Hüseyin Öztürk

TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu (B.)
Cemal Tarlan

TOKAT
Ali Altuntaş
Zihni Betil

TRABZON
Ö. Lûtfi Hocaoğlu

TUNCELİ
Arslan Bora

URFA
Hasan Oral

VAN
Ferid Melen

YOZGAT
Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Ahmet Demir Yüce

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cihat Alpan
Selâhattin Babüroğlu
Fethi Çelikbaş (B.)
Hayri Dener (İ.)
Özer Derbil
Sait Naci Ergin
Nihat Erim
Faruk Gürler
Vahap Güvenç
Sabahattin Özbek (B.)
Tayfur Sökmen
Naim Talû (Başbakan)
Halil Tunç
Bahriye Üçok

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	C. Başkanınca S. Ü.	1
Sivas	1		—
Urfa	1	Yekûn	4

261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkındaki tasarıya verilen oyların sonucu

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı : 185
Oy verenler : 69
Kabul edenler : 69
Reddedenler : 0
Çekinserler : 0
Oya katılmayanlar : 113
Açık üyelikler : 3

[Kabul edenler]

TABİİ ÜYELER
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Salâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız

ADIYAMAN
Mehmet Sırrı Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Ahmet Karayiğit
Kemal Şenocak

ANKARA
Turhan Kapanlı
Yiğit Köker
Mahmut Vural
İsmail Yetiş

ANTALYA
Akif Tekin

AYDIN
Halil Goral

BALIKESİR
Nuri Demirel
Nejat Sarlıcalı

BOLU
Alâeddin Yılmaztürk

BURDUR
Ö. Faruk Kınaytürk

BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Cahit Ortaç

ÇANKIRI
Gürhan Titrek

ÇORUM
M. Şevket Özçetin

DENİZLİ
Ali Kemal Turgut

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ

ESKİŞEHİR
Ömer Ucuzal

GAZİANTEP
İbrahim Tevfik Kutlar
Salih Tanyeri

GİRESUN
İhsan Topaloğlu

GÜMÜŞANE
Abbas Cilâra

HAKKÂRİ
Necip Seyhan

HATAY
M. Enver Bahadırlı

ISPARTA
Mustafa Gülcügil

İÇEL
Talip Özdolay

İSTANBUL
Erdoğan Adalı
O. Zeki Gümüşoğlu
Ekrem Özden
Rifat Öztürkçine
Cemal Yıldırım

İZMİR
Mustafa Bozoklar
Orhan Kor

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca

KAYSERİ
Hüseyin Kalpaklıoğlu

KONYA
Feyzi Halıcı
Mehmet Varışlı

KÜTAHYA
A. Orhan Akça
İ. Etem Erdinç

MANİSA
Doğan Barutçuoğlu
A. Orhan Süersan
Ruhi Tunakan

MUĞLA
İlyas Karaöz
Haldun Menteşeoğlu

NİĞDE
Hüseyin Avni Goktürk

ORDU
Selâhattin Acar

RİZE
O. Mecdi Agun

SAKARYA
Osman Salihoğlu

SAMSUN
H. Enver Işıklar
Fethi Tevetoğlu

SİİRT
Abdurrahman Kavak

SİNOP
Nâzım İnebeyli

SİVAS
Âdil Altay

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu
Reşat Zaloğlu

UŞAK
Mehmet Faik Atayurt

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Mehmet Ali Pestilci

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Bahriye Üçok

[Oya katılmayanlar]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
İsmet İnönü
Kadri Kaplan
Mehmet Özgüneş
M. Şükran Özkaya (İ. Â.)
Cevdet Sunay
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
M. Nuri Âdemoğlu
M. Yılmaz Mete
Mukadder Öztekin (B.)
Mehmet Ünaldı (Bşk. V.)

AFYON KARAHİSAR
M. Kâzım Karaağaçlıoğlu

AĞRI
Salih Türkmen
AMASYA
Macit Zeren (Bşk. V.)
ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
Turgut Cebe
Mansur Ulusoy
ANTALYA
Mehmet Pırıltı
ARTVİN
Fehmi Alpaslan
AYDIN
Ali Celâlettin Coşkun
İskender Cenap Ege
BALIKESİR
Mehmet Güler
Cemalettin İnkaya
BİLECİK
Mehmet Orhon Tuğrul
BİNGÖL
A. Hikmet Yurtsever
BİTLİS
Orhan Kürümoğlu
BOLU
Turgut Yaşar Gülez
BURSA
Şeref Kayalar
Saffet Ural
ÇANAKKALE
Nahit Altan
Ziya Termen
ÇORUM
Safa Yalçuk
DENİZLİ
Hüseyin Atmaca
DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
Azmi Erdoğan

EDİRNE
Mehmet Nafiz Ergeneli
ELÂZIĞ
Salim Hazerdağlı
ERZİNCAN
Fehmi Baysoy
ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
Edip Somunoğlu
GİRESUN
Sabahattin Orhon
HATAY
Mustafa Deliveli
İÇEL
Lûtfi Bilgen
İSTANBUL
Mebrure Aksoley
Şevket Akyürek
Tekin Arıburun (Başkan)
Halûk Berkol
Fikret Gündoğan
İZMİR
Beliğ Beler
Nazif Çağatay
Mümin Kırlı
Necip Mirkelâmoğlu
KARS
Sırrı Atalay
Y. Ziya Ayrım
Mehmet Hazer
KASTAMONU
Ahmet Nusret Tuna (B.)
KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Sami Turan

KIRKLARELİ
Ali Alkan
KIRŞEHİR
Halil Özmen (İ.)
KOCAELİ
Hikmet İşmen
Lûtfi Tokoğlu
KONYA
Osman Nuri Canpolat
Sedat Çumralı
Fakih Özlen
MALATYA
Nurettin Akyurt
Hamdi Özer
MANİSA
Oral Karaosmanoğlu
MARAŞ
Adnan Karaküçük
Hilmi Soydan
MARDİN
Abdurrahman Bayar
Abdülkerim Saraçoğlu
MUŞ
İsa Hisan Bingöl
NEVŞEHİR
I. Şevki Atasağun
NİĞDE
Kudret Bayhan
ORDU
Bekir Sıtkı Baykal
Şevket Köksal
SAKARYA
Mustafa Tığlı
SAMSUN
Rıza Işıtan
Refet Rendeci

SİVAS
Nurettin Ertürk
Hüseyin Öztürk
TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu
Cemal Tarlan
TOKAT
Ali Altuntaş
Zihni Betil
TRABZON
Ö. Lûtfi Hocaoğlu
TUNCELİ
Arslan Bora
URFA
İ. Etem Karakapıcı
Hasan Oral
VAN
Ferid Melen
YOZGAT
Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt
ZONGULDAK
Ahmet Demir Yüce

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cihat Alpan
Selâhattin Babüroğlu
Fethi Çelikbaş (B.)
Hayri Dener
Özer Derbil
Sait Naci Ergin
Nihat Erim
Faruk Gürler
Vehap Güvenç
Sabahattin Özbek (B.)
Tayfur Sökmen
Naim Talû (Başbakan)
Halil Tunç

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	C. Başkanınca S. Ü.	1
Sivas	1		—
Urfa	1	Yekûn	4

6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısına verilen oy sonuçları.

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı :	185
Oy verenler :	71
Kabul edenler :	71
Reddedenler :	0
Çekinserler :	0
Oya katılmayanlar :	110
Açık üyelikler :	4

[Kabul edenler]

TABİİ ÜYELER
Suphi Karaman
Kâmil Karaveliogğlu
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız

ADIYAMAN
Mehmet Sırrı Turanlı

AFYON KARAHİSAR
M. Kâzım Karaağaçlıoğlu
Ahmet Karayiğit
Kemal Şenocak

ANKARA
Turhan Kapanlı
Yiğit Köker
Mansur Ulusoy
Mahmut Vural
İsmail Yetiş

ANTALYA
Mehmet Pırıltı
Âkif Tekin

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

AYDIN
Halil Goral

BALIKESİR
Nuri Demirel
Nejat Sarlıcalı

BOLU
Alâeddin Yılmaztürk

BURDUR
Ö. Faruk Kınaytürk

BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

DENİZLİ
Ali Kemal Turgut

ESKİŞEHİR
Ömer Ucuzal

GAZİANTEP
İbrahim Tevfik Kutlar

GİRESUN
İhsan Topaloğlu

GÜMÜŞANE
Abbas Cilâra

HAKKÂRİ
Necip Seyhan

HATAY
M. Enver Bahadırlı
Mustafa Deliveli

ISPARTA
Mustafa Gülcügil

İÇEL
Talip Özdolay

İSTANBUL
Erdoğan Adalı
O. Zeki Gümüşoğlu
Rifat Öztürkçine
Cemal Yıldırım

İZMİR
Mustafa Bozoklar
Orhan Kor

KARS
Y. Ziya Ayrım

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca

KONYA
Fevzi Halıcı
Mehmet Varışlı

KÜTAHYA
A. Orhan Akça
İ. Etem Erdinç

MANİSA
A. Orhan Süersan
Ruhi Tunakan

MARDİN
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
İlyas Karaöz
Haldun Menteşeoğlu

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

NİĞDE
Hüseyin Avni Göktürk

ORDU
Selâhattin Acar

RİZE
O. Mecdi Agun

SAKARYA
Osman Salihoğlu

SAMSUN
H. Enver Işıklar
Refet Rendeci
Fethi Tevetoğlu

SİİRT
Abdurrahman Kavak

TOKAT
Ali Altuntaş

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu
Reşat Zaloğlu

UŞAK
Mehmet Faik Atayurt

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Mehmet Ali Pestilci

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYE
Bahriye Üçok

[Oya katılmayanlar]

TABİİ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Vehb Ersü
Suphi Gürsoytrak
İsmet İnönü
Kadri Kaplan
Mehmet Özgüneş
M. Şükran Özkaya (İ. Â.)
Cevdet Sunay
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
M. Nuri Âdemoğlu

M. Yılmaz Mete
Mukadder Öztekin (B.)
Mehmet Ünaldı
(Bşk. V.)

AĞRI
Salih Türkmen

AMASYA
Macit Zeren (Bşk. V.)

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
Turgut Cebe

AYDIN
Ali Celâlettin Çoşkun
İskender Cenap Ege

BALIKESİR
Mehmet Güler
Cemalettin İnkaya

BİLECİK
Mehmet Orhon Tuğrul

BİNGÖL
A. Hikmet Yurtsever

BİTLİS
Orhan Kürümoğlu

BOLU
Turgut Yaşar Gülez

BURSA
Saffet Ural

ÇANAKKALE
Nahit Altan
Ziya Termen

ÇANKIRI
Gürhan Titrek

ÇORUM
M. Şevket Özçetin
Safa Yalçuk

DENİZLİ
Hüseyin Atmaca

DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
Azmi Erdoğan

EDİRNE
Mehmet Nafiz Ergeneli

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ
Salim Hazerdağlı

ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
Edip Somunoğlu

GAZİANTEP
Salih Tanyeri

GİRESUN
Sabahattin Orhon

İÇEL
Lûtfi Bilgen

İSTANBUL
Mebrure Aksoley
Şevket Akyürek
Tekin Arıburun
(Başkan)
Halûk Berkol
Fikret Gündoğan
Ekrem Özden

İZMİR
Beliğ Beler
Nazif Çağatay
Mümin Kırlı
Necip Mirkelâmoğlu

KARS
Sırrı Atalay
Mehmet Hazer

KASTAMONU
Ahmet Nusret Tuna

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Hüseyin Kalpaklıoğlu
Sami Turan

KIRKLARELİ
Ali Alkan

KIRŞEHİR
Halil Özmen (İ.)

KOCAELİ
Hikmet İşmen
Lûtfi Tokoğlu

KONYA
Osman Nuri Canpolat
Sedat Çumralı
Fakih Özlen

MALATYA
Nurettin Akyurt
Hamdi Özer

MANİSA
Doğan Barutçuoğlu
Oral Karaosmanoğlu

MARAŞ
Adnan Karaküçük
Hilmi Soydan

MARDİN
Abdurrahman Bayar

MUŞ
İsa Hisan Bingöl

NİĞDE
Kudret Bayhan

ORDU
Bekir Sıtkı Baykal
Şevket Köksal

SAKARYA
Mustafa Tığlı

SAMSUN
Rıza Işıtan

SİNOP
Nâzım İnebeyli

SİVAS
Âdil Altay
Nurettin Ertürk (İ.)
Hüseyin Öztürk

TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu
Cemal Tarlan

TOKAT
Zihni Betil

TRABZON
Ö. Lûtfi Hocaoğlu

TUNCELİ
Arslan Bora

URFA
Hasan Oral

VAN
Ferid Melen

YOZGAT
Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt

ZONGULDAK
Ahmet Demir Yüce

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cihat Alpan
Selâhattin Babüroğlu
Fethi Çelikbaş
Hayri Dener
Özer Derbil
Sait Naci Ergin
Nihat Erim
Faruk Gürler
Vehap Güvenç
Sabahattin Özbek
Tayfur Sökmen (İ.)
Naim Talû (Başbakan)
Halil Tuç

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	C. Başkanınca S. Ü.	1
Sivas	1		—
Urfa	1	Yekûn	4

Türkiye ile Polonya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç alınmamasına dair kanun tatsarısına verilen oyların sonucu

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı : 185
Oy verenler : 65
Kabul edenler : 65
Reddedenler : 0
Çekinserler : 0
Oya katılmayanlar : 116
Açık üyelikler : 4

[Kabul edenler]

TABİÎ ÜYELER
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Fahri Özdilek
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız

AFYON KARAHİSAR
M. Kâzım Karaağaçlıoğlu
Ahmet Karayiğit
Kemal Şenocak

ANKARA
Turhan Kapanlı
Mansur Ulusoy
İsmail Yetiş

ANTALYA
Mehmet Pırıltı
Âkif Tekin

ARTVİN
Fehmi Alpaslar

AYDIN
Halil Goral

BALIKESİR
Nuri Demirel
Nejat Sarlıcalı

BİLECİK
Mehmet Orhon Tuğrul

BİNGÖL
A. Hikmet Yurtsever

BOLU
Alâettin Yılmaztürk

BURDUR
Ö. Faruk Kınaytürk

BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

ÇANAKKALE
Nahit Altan

DENİZLİ
Ali Kemal Turgut

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ
Salim Hazerdağlı

ESKİŞEHİR
Ömer Ucuzal

GAZİANTEP
İbrahim Tevfik Kutlar
Salih Tanyeri

GİRESUN
İhsan Topaloğlu

HATAY
M. Enver Bahadırlı

ISPARTA
Mustafa Gülcügil

İSTANBUL
Erdoğan Adalı
Mebrure Aksoley
Şevket Akyürek
Ekrem Özden
Rifat Öztürkçine
Cemal Yıldırım

İZMİR
Mustafa Bozoklar

KARS
Y. Ziya Ayrım

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Hüseyin Kalpaklıoğlu
Sami Turan

MANİSA
Doğan Barutçuoğlu
A. Orhan Süersan

MARDİN
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
İlyas Karaöz
Haldun Menteşeoğlu

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

NİĞDE
Hüseyin Avni Göktürk

SAKARYA
Osman Salihoğlu

SAMSUN
H. Enver Işıklar
Rıza Işıtan
Refet Rendeci
Fethi Tevetoğlu

SİVAS
Âdil Altay

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu
Reşat Zaloğlu

UŞAK
Mehmet Faik Atayurt

ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci

[Oya katılmayanlar]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
İsmet İnönü
Kadri Kaplan
Mehmet Özgüneş
M. Şükran Özkaya (İ. Â.)
Cevdet Sunay
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
M. Nuri Âdemoğlu
M. Yılmaz Mete
Mukadder Öztekin (B.)
Mehmet Ünaldı (Bşk. V.)

ADIYAMAN
Mehmet Sırrı Turanlı

AĞRI
Salih Türkmen

AMASYA
Macit Zeren (Bşk. V.)

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
Turgut Cebe
Yiğit Köker
Mahmut Vural (İ.)

AYDIN
Ali Celâlettin Çoşkun
İskender Cenap Ege
BALIKESİR
Mehmet Güler
Cemalettin İnkaya
BİTLİS
Orhan Kürümoğlu
BOLU
Turgut Yaşar Gülez
BURSA
Saffet Ural
ÇANAKKALE
Ziya Termen
ÇANKIRI
Gürhan Titrek
ÇORUM
M. Şevket Özçetin
Safa Yalçuk
DENİZLİ
Hüseyin Atmaca
DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
Azmi Erdoğan
EDİRNE
Mehmet Nafiz Ergeneli
ERZİNCAN
Fehmi Baysoy
ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
Edip Somunoğlu
GİRESUN
Sabahattin Orhon
GÜMÜŞANE
Abbas Cilâra
HAKKÂRİ
Necip Seyhan
HATAY
Mustafa Deliveli
İÇEL
Lûtfi Bilgen
Talip Özdolay
İSTANBUL
Tekin Arıburun
(Başkan)
Halûk Berkol
O. Zeki Gümüşoğlu
Fikret Gündoğan
İZMİR
Beliğ Beler
Nazif Çağatay
Mümin Kırlı
Orhan Kor
Necip Mirkelâmoğlu
KARS
Sırrı Atalay (Bşk. V.)
Mehmet Hazer
KASTAMONU
Mehmet Çamlıca
Ahmet Nusret Tuna
KIRKLARELİ
Ali Alkan
KIRŞEHİR
Halil Özmen (İ.)
KOCAELİ
Hikmet İşmen
Lûtfi Tokoğlu
KONYA
Osman Nuri Canpolat
Sedat Çumralı
Fevzi Halıcı
Fakih Özlen
Mehmet Varışlı
KÜTAHYA
A. Orhan Akça
İ. Etem Erdinç
MALATYA
Nurettin Akyurt
Hamdi Özer
MANİSA
Oral Karaosmanoğlu
Ruhi Tunakan
MARAŞ
Adnan Karaküçük (B.)
Hilmi Soydan
MARDİN
Abdurrahman Bayar
MUŞ
İsa Hisan Bingöl
NİĞDE
Kudret Bayhan
ORDU
Selâhattin Acar
Bekir Sıtkı Baykal
Şevket Köksal
RİZE
O. Mecdi Agun
SAKARYA
Mustafa Tığlı
SİİRT
Abdurrahman Kavak
SİNOP
Nâzım İnebeyli
SİVAS
Nurettin Ertürk (İ.)
Hüseyin Öztürk
TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu
Cemal Tarlan
TOKAT
Ali Altuntaş
Zihni Betil
TRABZON
Ö. Lûtfi Hocaoğlu
TUNCELİ
Arslan Bora
URFA
Hasan Oral
VAN
Ferid Melen
(Başbakan)
YOZGAT
Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt
ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Ahmet Demir Yüce

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cihat Alpan
Selâhattin Babüroğlu
Feth Çelikbaş
Hayri Dener (İ.)
Özer Derbil
Sait Naci Ergin
Nihat Erim
Faruk Gürler
Vahap Güvenç
Sabahattin Özbek (B.)
Tayfur Sökmen
Naim Talû (B.)
Halil Tuç
Bahriye Üçok

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	C. Başkanınca S. Ü.	1
Sivas	1		—
Urfa	1	Yekûn	4

Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Uluslararası Örgütüne (İNTELSAT) ilişkin Anlaşma, İşletme Anlaşması ve Nihaî Senedinin Onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısına verilen açık oyların sonucu

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı :	185
Oy verenler :	62
Kabul edenler :	62
Reddedenler :	0
Çekinserler :	0
Oya katılmıyanlar :	119
Açık üyelikler :	4

[Kabul edenler]

TABİÎ ÜYELER
Suphi Karaman
Kâmil Karaveliogğlu
Sami Küçük
Sezai O'kan
Fahri Özdilek
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız

AFYON KARAHİSAR
Ahmet Karayiğit
Kemal Şenocak

ANKARA
Turhan Kapanlı
Mansur Ulusoy
İsmail Yetiş

ANTALYA
Mehmet Pırıltı
Âkif Tekin

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

AYDIN
Halil Goral

BALIKESİR
Nuri Demirel
Nejat Sarlıcalı

BİLECİK
Mehmet Orhan Tuğrul

BİNGÖL
A. Hikmet Yurtsever

BOLU
Alâeddin Yılmaztürk

BURDUR
Ö. Faruk Kınaytürk

BURSA
İ. Sabri Çağlayangil
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

ÇANAKKALE
Nahit Altan

DENİZLİ
Ali Kemal Turgut

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ
Salim Hazerdağlı

ESKİŞEHİR
Ömer Ucuzal

GAZİANTEP
İbrahim Tevfik Kutlar

HATAY
M. Enver Bahadırlı

ISPARTA
Mustafa Gülcügil

İSTANBUL
Erdoğan Adalı
Mebrure Aksoley
Şevket Akyürek
Ekrem Özden
Rifat Öztürkçine
Cemal Yıldırım

İZMİR
Mustafa Bozoklar

KARS
Y. Ziya Ayrım

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Hüseyin Kalpaklıoğlu
Sami Turan

MANİSA
Doğan Barutçuoğlu
A. Orhan Süersan

MARDİN
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
İlyas Karaöz
Haldun Menteşeoğlu

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

NİĞDE
Hüseyin Avni Göktürk

SAKARYA
Osman Salihoğlu

SAMSUN
H. Enver Işıklar
Rıza Işıtan
Refet Rendeci
Fethi Tevetoğlu

SİVAS
Âdil Altay

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu
Reşat Zaloğlu

UŞAK
Mehmet Faik Atayurt

ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci

[Oya katılmıyanlar]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Vehbi Ersü (İ.)
Suphi Gürsoytrak
İsmet İnönü
Kadri Kaplan
Mehmet Özgüneş
M. Şükran Özkaya (İ. Â.)
Cevdet Sunay
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
M. Nuri Âdemoğlu
M. Yılmaz Mete
Mukadder Öztekin
Mukadder Öztekin (B.)
Mehmet Ünaldı (Bşk. V.)

ADIYAMAN
Mehmet Sırrı Turanlı

AFYON KARAHİSAR
M. Kâzım Karaağaçlıoğlu

AĞRI
Salih Türkmen

AMASYA
Macit Zeren (Bşk. V.)

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata
Turğut Cebe
Yiğit Köker
Mahmut Vural (İ.)

AYDIN
Ali Celâlettin Coşkun (B.)
İskender Cenap Ege

BALIKESİR
Mehmet Güler
Cemalettin İnkaya

BİTLİS
Orhan Kürümoğlu (B.)

BOLU
Turgut Yaşar Gülez

BURSA
Saffet Ural

ÇANAKKALE
Ziya Termen

ÇANKIRI
Gürhan Titrek

ÇORUM
M. Şevket Özçetin
Safa Yalçuk

DENİZLİ
Hüseyin Atmaca

DİYARBAKIR
Selâhattin Cizrelioğlu
Azmi Erdoğan

EDİRNE
Mehmet Nafiz Ergeneli

ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM
Osman Alihocagil
Sakıp Hatunoğlu
Edip Somunoğlu

GAZİANTEP
Salih Tanyeri

GİRESUN
Sabahattin Orhon
İhsan Topaloğlu

GÜMÜŞANE
Abbas Cilâra

HAKKÂRİ
Necip Seyhan

HATAY
Mustafa Deliveli

İÇEL
Lûtfi Bilgen
Talip Özdolay

İSTANBUL
Tekin Arıburun (Başkan)
Halûk Berkol
O. Zeki Gümüşoğlu
Fikret Gündoğan

İZMİR
Beliğ Beler
Nazif Çağaatay
Mümin Kırlı
Orhan Kor
Necip Mirkelâmoğlu

KARS
Sırrı Atalay
Mehmet Hazer

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca
Ahmet Nusret Tuna (B.)

KIRKLARELİ
Ali Alkan

KIRŞEHİR
Halil Özmen (İ.)

KOCAELİ
Hikmet İşmen
Lûtfi Tokoğlu

KONYA
Osman Nuri Canpolat
Sedat Çumralı
Fevzi Halıcı
Fakih Özlen
Mehmet Varışlı

KÜTAHYA
A. Orhan Akça
İ. Etem Erdinç

MALATYA
Nurettin Akyurt
Hamdi Özer

MANİSA
Oral Karaosmanoğlu
Ruhi Tunakan

MARAŞ
Adnan Karaküçük
Hilmi Soydan

MARDİN
Abdurrahman Bayar

MUŞ
İsa Hisan Bingöl (B.)

NİĞDE
Kudret Bayhan

ORDU
Selâhattin Acar
Bekir Sıtkı Baykal
Şevket Köksal

RİZE
O. Mecdi Agun

SAKARYA
Mustafa Tığlı

SİİRT
Abdurrahman Kavak

SİNOP
Nâzım İnebeyli

SİVAS
Nurettin Ertürk (İ.)
Hüseyin Öztürk

TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu (B.)
Cemal Tarlan

TOKAT
Ali Altuntaş
Zihni Betil

YOZGAT
Ö. Lûtfi Hocaoğlu

TUNCELİ
Arslan Bora

URFA
Hasan Oral

VAN
Ferid Melen

YOZGAT
Sadık Artukmaç
İsmail Yeşilyurt

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Ahmet Demir Yüce

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cihat Alpan
Selâhattin Babüroğlu
Fethi Çelikbaş (B.)
Hayri Dener (İ.)
Özer Derbil
Sait Naci Ergin
Nihat Erim
Faruk Gürler
Vahap Güvenç
Sabahattin Özbek (B.)
Naim Talû (Başbakan)
Tayfur Sökmen
Halil Tunç
Bahriye Üçok

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1
Sivas	1
Urfa	1
C. Başkanınca S. Ü.	1
Yekûn	4

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

55 NCİ BİRLEŞİM

17 . 4 . 1973 Salı

Saat: 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in Yunanistan'da bulunan Türk azınlığı ile Türkiye'de bulunan Rum azınlığına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/567)

2. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Nejat Sarlıcalı'nın, Türkiye Sınaî Kalkınma Bankası aracılığı ile verilen kredilere dair Başbakandan sözlü sorusu (6/575)

3. — Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Ahmet Demir Yüce'nin, Almanya'dan gelen Türk işçilerinin gümrük muayenelerine dair İçişleri ve Gümrük ve Tekel bakanlarından sözlü sorusu (6/580)

4. — Cumhuriyet Senatosu Tabiî Üyesi Ahmet Yıldız'ın, 12 Mart öncesine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/2)

5. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Beliğ Beler'in, yurt dışında mahkûm olan Türklere dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/8)

6. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın, 30 Ocak 1972 tarihli Ankara Bayram Gazetesinde neşredilen bir yazıya dair Başbakandan sözlü sorusu (6/10)

7. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Beliğ Beler'in, Türk Havayollarına dair, Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/11)

8. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Türk sporunun durumuna dair Gençlik ve Spor Bakanından sözlü sorusu (6/19)

9. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, sporcularımıza dair, Gençlik ve Spor Bakanından sözlü sorusu (6/21)

10. — Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Üyesi Fahri Korutürk'ün, Deniz Yolları İdaresinde alınacak tedbirlere dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/22)

11. — Cumhuriyet Senatosu Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'nın Personel Kanununun uygulamasına dair, Başbakandan sözlü sorusu. (6/16)

12. — Cumhuriyet Senatosu Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'nın, Denizli ili, Çal - Baklan, Çivril - Işıklı ve Acıpayam ovalarının sulanmasına dair, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/17)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

× 1. — Atatürk Akademisi kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi : 1/540; C. Senatosu : 1/150) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 26 . 3 . 1973) (Bitiş tarihi : 30 . 4 . 1973)

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, demokratik Cumhuriyet düzenini yok etmek amacını güdenlerin adalete teslimi hususunda Senato araştırması isteyen önergesi (10/45)

2. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Hüsnü Dikeçligil'in, Ankara İmar Limited Şirketine dair Senato araştırması isteyen önergesi (10/2)

3. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Sosyal Sigortalar Kurumunun içinde bulunduğu duruma dair Senato araştırması isteyen önergesi (10/3)

4. — Tevfik Fikret Lisesi hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu (10/46) (Dağıtma tarihi : 27 . 9 . 1972)

5. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Turgut Gülez'in, Anayasanın 78 nci maddesi muvacehesinde Bolu Çimento Fabrikası İdare Meclisi Reisliği sıfatıyle senatörlük sıfatının bağdaşıp bağdaşmayacağına dair, İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in önergesi ve bu hususta Başkanlık Divanının 1 Haziran 1970 tarih ve 28, 10 Temmuz 1972 tarih ve 31 sayılı kararları (Dağıtma tarihi : 18 . 7 . 1972)

6. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, son birkaç ay içinde, özellikle İstanbul'da vukubulan yangınlara dair Senato araştırması isteyen önergesi (10/4)

7. — Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı ile Uçak Servisi Anonim Ortaklığının durumuna dair Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu ve ek raporu (10/33) Dağıtma tarihi : 3 . 3 . 1973)

V
İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda bâzı değişiklikler yapılmasına dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonu raporu (M. Meclisi; 2/622, C. Senatosu 2/45) (S. Sayısı : 228) (Dağıtma tarihi : 16.3.1973) (Bitiş tarihi : 16 . 5 . 1973)

× 2. — Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi : 1/552; C. Senatosu : 1/176) (S. Sayısı : 233) (D. Tarihi : 13 . 4 . 1973)

× 3. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (M. Meclisi 1/346; C. Senatosu 1/183) (S. Sayısı : 234) (Dağıtma tarihi : 13 . 4 . 1973)

× 4. — 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/115; C. Senatosu 1/186) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma Tarihi : 14 . 4 . 1973)

× 5. — 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/476; C. Senatosu 1/179) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma Tarihi : 14 . 4 . 1973)

× 6. — Türkiye ile Polanya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun

tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhmuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İkitisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3 er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/416; C. Senatosu 1/173) (S. Sayısı : 237) (Dağıtma Tarihi : 14 . 4 . 1973)

× 7. — Eski eserler kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu mütalâası ile İçişleri, Anayasa ve Adalet, Malî ve İktisadî İşler, Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/85; C. Senatosu : 1/151) (S. Sayısı : 238) (Dağıtma Tarihi : 14 . 4 . 1973)

× 8. — Uydular aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadi İşler, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3' er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/758; C. Senatosu 1/169) (S. Sayısı : 240) (Dağıtma Tarihi: 14 . 4 . 1973)

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 233

Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/552; C. Senatosu : 1/176)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 786)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 4732

15 . 3 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 3 . 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyasıyle birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

S. Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 26 . 11 . 1971 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 5, 12 . 3 . 1973 tarihli ve 72 ve 75 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 786)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/176
Karar No. : 4

3 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 Mart 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 15 Mart 1973 tarihli ve 4732 sayılı yazılariyle Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 20 Mart 1973 tarihli 45 nci Birleşiminde Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân, Malî ve İktisadî İşler ile Bütçe ve Plân komisyonlarından üçer üyenin katılma-

sı suretiyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 3 Nisan 1973 tarihli Birleşiminde Devlet Bakanı Doğan Kitaplı ile ilgili Hükümet temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I) Tasarı, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Danimarka Krallığı Hükümeti arasında 13 Kasım 1970 tarihinde Ankara'da imzalanan, Türkiye ile Danimarka arasında Sosyal Güvenlik hakkında Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunmasını öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde, Denimarka'da çalışan Türk işçilerinin de sosyal güvenliklerinin teminat altına alınmasını sağlamak ve işçilerimizin bu ülkedeki çalışmalarını sosyal güvenlikleri yönünden değerlendirmek amacıyle imzalanan sözleşmede Âkit Tarafların vatandaşları çalıştıkları ülke vatandaşlarıyle Sözleşmenin uygulanmasında eşit muameleye tabi tutulacakları ve bir sosyal güvenlik yardımına hak kazanılıp kazanılmadığının tayininde, her iki ülkede geçen sigortalılık, çalışma veya ikamet sürelerinin nazara alınacağının, sözleşmede bütün ayrıntılarıyle düzenlendiği belirtilmektedir.

Genel hükümler, hastalık ve analık sigortası, iş kazaları ve meslek hastalıkları, aile yardımları, işsizlik sigortası, yaşlılık, malûllük ve ölüm yardımları, çeşitli hükümler ile son hükümler olmak üzere 9 bölüm üzerine kurulu olup, 35 maddeden teşekkül eden işbu sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair tasarı, gerekçesine iştirak edilmek suretiyle Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II) Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyle sunulur.

Başkan Bursa *Ş. Kayalar*	Sözcü Manisa *D. Barutçuoğlu*	Kâtip Tabiî Üye *H. Tunçkanat*
Ankara *T. Kapanlı*	Zonguldak *M. A. Pestilci*	Samsun *F. Tevetoğlu*
Konya *S. Çumralı*	Edirne *N. Ergeneli*	Kocaeli *L. Tokoğlu*
Muş *İ. Bingöl*	C. Bşk. Seç. Üye *S. N. Ergin*	Erzurum *O. Alihocagil*
Tekirdağ C. Tarlan (Toplantıda bulunamadı.)	Antalya M. Pırıltı (Toplantıda bulunamadı.)	Çanakkale Z. Termen (Toplantıda bulunamadı.)

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Danimarka Hükümeti arasında 13 Kasım 1970 tarihinde Ankara'da imzalanan (Türkiye ile Danimarka arasında Sosyal Güvenlik hakkında sözleşme) nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye - Danimarka Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 234

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle Kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/346; C. Senatosu : 1/183)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 797)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1906

15 . 3 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 3 . 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

S. Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 6 . 6 . 1970 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 5, 12 . 3 . 1973 tarihli 72 ve 75 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 797)

Geçici Komisyon Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No: 1/183
Karar No: 3

3 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 Mart 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 15 Mart 1973 tarihli ve 1906 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 20 Mart 1973 tarihli 45 nci Birleşiminde - Anayasa, ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân,

Malî ve İktisadî İşler ile Bütçe ve Plân - Komisyonlarından üçer üyenin katılması sureti ile kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 3 Nisan 1973 tarihli Birleşiminde Devlet Bakanı Doğan Kitaplı ile ilgili Hükümet temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 25 Kasım 1968 tarihinde Ankara'da imzalanan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti arasındaki, Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasını öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde belirtildiği üzere, Türkiye ile Romanya arasındaki Konsolosluk münasebetleri günümüze kadar, her iki memleketin mevzuatı ve milletlerarası hukuk çerçevesinde yürütülmüş iken, son senelerde dış ülkelerde çalışan vatandaşlarımızın Romanya'dan transit olarak geçmeleri keyfiyeti, Romanya'da bulunan Konsolosluklarımızın görev ve yetkileri açısından yeni meseleler ortaya çıkartmış ve bu sorunlar nedeni ile Romanya ile bir Konsolosluk Sözleşmesinin konulmasında yarar görülmüştür. İşbu Sözleşme, iki memleket arasında seyahat rejimini karşılıklı olarak kolaylaştırmakta, Konsolosluk münasebetlerini mahallî mevzuat çerçevesinden çıkartmakta ve bu münasebetlere ihtiyaçlarımızı karşılayacak biçimde ve turizm faaliyetlerimizi de geliştirecek yeni bir düzen getirmektedir.

Sözleşme, 49 maddeden ibaret olup, Konsolosluk tesisi, Konsolosluk memurlarının tâyini, Konsolosluk memurlarına tanınan muafiyet ve imtiyazlar, genel Konsolosluk görevleri ve özellikle miras ve ulaştırma işlerine ilişkin görevleri ayrıntılı bir şekilde kapsamakta ve düzenlemektedir.

Arz edilen gerekçe ile belirtilen ve belirtilen esasları ihtiva eden tasarı Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Bursa	Manisa	Tabiî Üye	Ankara
Şeref Kayalar	*Doğan Barutçuoğlu*	*Haydar Tunçkanat*	*Turhan Kapanlı*
Zonguldak	Samsun	Konya	Edirne
Mehmet Ali Pestilci	*Fethi Tevetoğlu*	*Sedad Çumralı*	*Nafiz Ergeneli*
Kocaeli	Muş	C. Bşk. Seç. Üye	Erzurum
Lütfü Tokoğlu	*İsa Bingöl*	*Sait Naci Ergin*	*Osman Alihocagil*
	Tekirdağ	Antalya	Çanakkale
	Cemal Tarlan	Mehmet Pırıltı	Ziya Termen
		Toplantıda bulunamadı	Toplantıda bulunamadı

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN	GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı	*Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı*
MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti arasında, 25 Kasım 1968 tarihinde, Ankara'da imzalanmış bulunan Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.	MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 235

261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/115; C. Senatosu : 1/186)

(Not M. Meclisi S. Sayısı : 678)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 537

17 . 3 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 3 . 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

S. Osman Arcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 15 . 12 . 1969 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 5, 12 . 3 . 1973 tarihli 72 ve 75 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 678)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/186
Karar No. : 5

3 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 Mart 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, 261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan kararın onanması hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 17 Mart 1973 tarihli ve 537 sayılı yazılariyle Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 20 Mart 1973 tarihli 45 nci Birleşiminde Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân, Malî ve İktisadî İşler ile Bütçe ve Plân komisyonlarından üçer üyenin katılması suretiyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 3 Nisan 1973 tarihli Birleşiminde Devlet Bakanı Doğan Kitaplı ile ilgili Hükümet temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I. - Tasarı, ihracatı geliştirmek amacıyle vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair 27 Haziran 1963 tarihli ve 261 sayılı Kanunun 1 nci maddesine istinaden hazırlanan ve 23 Mayıs 1967 tarihli ve 12603 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan 6/8101 sayılı Bakanlar Kurulu kararının sözü edilen kanunun 2 nci maddesi uyarınca onanmasını öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde belirtildiği üzere, ihracaatı geliştirmek amacıyle, vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair 27 Haziran 1963 tarihli ve 261 sayılı Kanunun 1 nci maddesine istinaden, «Bâzı mamullerimizin tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harç ve benzer tesirler icra eden sair mükellefiyetleri bertaraf etmeyi öngören usul ve şartların ihdası hakkında karar» 6/3071 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyle yürürlüğe konulmuş olup, işbu tasarıya esas 6/8101 sayılı Kararnameyle de 6/3071 sayılı Kararnamenin bâzı maddeleri değiştirilmiş ve (II/A) sayılı liste eklenmiştir.

Mamullerimizin ihraç fiyatlarında vergi, resim, harç ve benzeri tesirler icra eden saif mükellefiyetleri bertaraf ederek, mamullerimize ihraç imkânları yaratan, kararnamenin onaylanmasına dair tasarı, komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II. - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyle sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Bursa	Manisa	Tabiî Üye
Ş. Kayalar	*D. Barutçuoğlu*	*H. Tunçkanat*
Ankara	Zonguldak	Samsun
T. Kapanlı	*M. A. Pestilci*	*F. Tevetoğlu*
Konya	Edirne	Kocaeli
S. Çumralı	*N. Ergeneli*	*L. Tokoğlu*
Muş	C. Bşk. Seç. Üye	Erzurum
İ. Bingöl	*S. N. Ergin*	*O. Alihocagil*
Tekirdağ	Antalya	Çanakkale
C. Tarlan	M. Pırıltı	Ziya Termen
(Toplantıda bulunamadı.)	(Toplantıda bulunamadı.)	(Toplantıda bulunamadı.)

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN	GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN
261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan Kararın onanması hakkında kanun tasarısı	*261 sayılı Kanun gereğince Hükümetçe alınan Kararın onanması hakkında kanun tasarısı*
MADDE 1. — İhracatı geliştirmek amacıyle vergilerle ilgili olarak Hükümetçe alınacak tedbirlere dair 27 . 6 . 1963 tarih ve 261 sayılı Kanunun 1 nci maddesine istinaden hazırlanan 23 . 5 . 1967 tarih ve 12603 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan 6/8101 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, sözü geçen Kanunun 2 nci maddesi gereğince onanmıştır.	MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürülüğe girer.	MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Karar sayısı : 6/8101

KARARNAME SURETİ

26 . 5 . 1964 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan 13.5.1964 tarihli ve 6/3071 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulan «Bâzı mamullerimizin tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harç ve benzer tesirler icra eden sair mükellefiyetleri bertaraf etmeyi öngören usul ve şartların ihdası hakkında Karar» ın bâzı maddelerinin değiştirilmesine ilişkin ekli Kararın yürürlüğe konulması; Ticaret Bakanlığının 11 . 4 . 1967 tarihli ve 0504.200-5/6291 sayılı yazısı üzerine, 27 . 6 . 1963 tarihli ve 261 sayılı Kanunun birinci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 28 . 4 . 1967 tarihinde kararlaştırılmıştır.

C. Sunay
Cumhurbaşkanı

Başbakan ve Bakanlar Kurulu

Bâzı mamullerimizin tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harç ve benzer tesirleri icra eden sair mükellefiyetleri bertaraf etmeyi öngören usul ve şartların ihdası hakkında Kararın bâzı maddelerinin değiştirilmesine ilişkin Karar

MADDE 1. — 6/3071 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan «Bâzı mamullerimizin tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harç ve benzer tesirler icra eden sair mükellefiyetleri bertaraf etmeyi öngören usul ve şartların ihdası hakkında Karar» ın;

a) 2 nci maddenin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«5383 sayılı Gümrük Kanununun 23 ncü maddesine istinaden geçici kabul yolu ile ithal edilen ve memleket dahilinde az veya çok bir işçilik gördükten sonra tekrar ihraç olunacak mamulün, gümrükte teminata bağlanmış Gümrük Vergi ve resimleri dışında kalan ve ithalden ihracına kadar olan safhada mamulün bünyesine giren bu Karara ekli I sayılı listede kayıtlı mükellefiyetler ayrıca hesabedilerek iade edilecek nispet ve miktarlar II A sayılı listeye ilâve olunur.

Şu kadar ki, bu fıkra hükmü gereğince vergi iadesinden faydalanmak isteyen müesseselerin muhasebe kayıtlarında bu işlemlere ait hesapları ayrıca göstermeleri gerekmektedir.

Buna karşılık, Gümrük idareleri, gene bu karar hükümleri dairesinde ihraç edilmiş mamullerde kullanılmış olup, evvelce Gümrük Kanununun 24 ncü maddesi gereğince geçici kabul rejimi ile yurda sokulmuş olan eşyanın bu rejimle ilgili muamelelerinin çözülmesinde sözü edilen ihracatı gözönünde bulundurarak geçici kabule ait teminatın bu ihracata tekabül eden kısmını mevzuat hükümleri dairesinde irat kaydederler.»

b) 1 nci maddenin (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bu maddenin (b) ve (c) bentlerine göre tespit edilmiş mamuller ve bunlara ait vergi iadesi nispetleri veya miktarları bu Karara ekli II veya II A sayılı listede ve bu Karar hükümlerinde faydalandırılmayacak mamullerin isimleri de III sayılı listede gösterilmiştir.»

c) 1 nci maddenin (i) bendinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«II, II A ve III sayılı listelerde yer almamış ve 1 nci maddenin (f) bendinde yazılı Komisyon tarafından tespit edilmiş bulunan ve aynı ihracatçı tarafından bir defada veya on iki aylık süreler içinde çeşitli partiler halinde ayrı zamanlarda ihraç edildiği lüzumlu belgelerle tevsik edilen ve milletlerarası tasnife göre aynı sanayi grubuna giren mamullerin FOB ihraç bedelleri toplamı 50 000 Türk Lirası ve daha yukarı kıymette olan mamuller için geçici olarak vergi iadesi yapılır. Geçici vergi iadesi nispetleri, İstihsal Vergisine tabi olan mamullerde FOB ihraç kıymetinin % 15'i, İstihsal Vergisine tabi olmayanlarda ise % 5'idir.»

d) 1 nci maddenin (i) bendinin 3 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«% 15 veya % 5 geçici iadeden yararlanan mamul için, (c) bendine göre gerekli incelemeler yapılarak, II veya II A sayılı listeye konulacak katî nispet veya miktarı tespit edilir.»

e) 3 ncü maddenin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bu Karara bağlı II veya II A sayılı listede, o mamul için gösterilen nispet mamulün FOB ihraç kıymeti ile, iade edilecek vergi mamulün birimine isabet eden miktar ile gösterilmiş ise mamulün bu birim cinsinden ihraç edilen miktarı ile çarpılmak,»

f) 4 ncü maddenin (a) bendi 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bu bildiride, iade edilen miktarın ne kadarının genel bütçeye ve ne kadarının belediye hisselerine taallûk ettiği belirtilir. (İhracatçılara yapılan ödemelerin ne kadarının belediye hissesine tekabül ettiği Karara ekli IV sayılı listede, II veya II A sayılı listedeki mamuller sırasına paralel olarak ve yüzde nispetleri halinde gösterilmiştir.)»

g) 4 ncü maddenin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Mamul II veya II A sayılı listede henüz yer almadığı için Kararın 1 nci maddesinin (i) bendi gereğince geçici olarak yapılan % 15 veya % 5 iadelere ait tutarın, yapılan inceleme sonunda mamule ait katî iade nispet veya miktarının, II veya II A sayılı listede yer almasını mütaakıp IV sayılı listeye göre bu mamule ait iadeye tekabül eden belediye hissesi, bankaca hesaplanarak, yukarda belirtilen usul dairesinde Hazineye (Merkez Saymanlığına) bildirilir.»

h) 4 ncü maddenin (f) bendi 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bu dekontta o ay içinde bu Karar gereğince ihraç edilen mamullerin, Karara ekli II veya II A sayılı listedeki sıra takibedilmek ve sonra % 15 veya % 5 geçici iadelerden faydalananlar kaydedilmek suretiyle cins, nevi ve miktarları, ihraç tarihleri ile FOB ihraç fiyatları ve tutarları, yapılan iadeler yekûnu, ihracatçı ile imalâtçının adları (unvanları), adresleri ve bağlı oldukları vergi dairelerinin adları gösterilir.»

MADDE 2. — Bu Karara II A sayılı liste eklenmiştir.

MADDE 3. — Bu karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Toplantı : 12

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 236

6 Ekim 1970 tarihinde Soyfa'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/476; C. Senatosu : 1/179)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 801)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3546

15 . 3 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 3 . 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 30 . 4 . 1971 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 5, 12 . 3 . 1973 tarihli 72 ve 75 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 801)

Geçici Komisyon Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No: 1/179
Karar No: 7

3 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 Mart 1973 tarihli ve 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 15 Mart 1973 tarihli ve 3546 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 20 Mart

1973 tarihli 45 nci Birleşiminde - Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân, Malî ve İktisadî İşler ile Bütçe ve Plân komisyonlarından - üçer üyenin katılmasıyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 3 Nisan 1973 tarihli Birleşiminde Devlet Bakanı Doğan Kitaplı ile ilgili Hükümet temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasını öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde belirtildiği üzere, Türkiye ile Bulgaristan arasındaki Konsolosluk münasebetleri günümüze kadar, her iki memleketin kendi mevzuatı ve bu mevzuatla çatışmadığı nispette, Konsolosluk ilişkilerini tanzim eden milletlerarası hukuk çerçevesinde yürütülegelmiştir.

Ancak, özellikle son senelerde yabancı memleketlere giden vatandaşlarımızın sayısında görülen artış ve bunların çoğunluğunun Bulgaristan üzerinden transit geçme zorunda bulunmaları keyfiyeti, bu ülke ile vatandaşlarımızın menfaatini gereği gibi korunmasını temin edecek bir Konsolosluk Sözleşmesinin tesisine zorunlu bir nitelik kazandırmıştır.

43 maddeden teşekkül eden Sözleşme, Konsolosukların ne şekilde açılacağını memurlarının nasıl tayin edileceğini, memurlarının görevlerini, bunlara tanınan hak ve muafiyetler ile imtiyazları ve miras işlemlerine ilişkin esasların yürütülmesini ayrıntılı bir biçimde düzenlemektedir.

Arz edilen gerekçe ile getirilen ve belirtilen esasları ihtiva eden tasarı Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Bursa *Şeref Kayalar*	Sözcü Manisa *Doğan Barutçuoğlu*	Kâtip Tabiî Üye *Haydar Tunçkanat*	Ankara *Turhan Kapanlı*
Zonguldak *Mehmet Ali Pestilci*	Samsun *Fethi Tevetoğlu*	Konya *Sedat Çumralı*	Edirne *Nafiz Ergeneli*
Kocaeli *Lütfü Tokoğlu*	Muş *İsa Bingöl*	C. Bşk. Seç. Üye *Sait Naci Ergin*	Erzurum *Osman Alihocagil*

Tekirdağ Cemal Tarlan Toplantıda bulunamadı	Antalya Mehmet Pırıltı Toplantıda bulunamadı	Çanakkale Ziya Termen Toplantıda bulunamadı

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN	GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN
6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı	*6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı*
MADDE 1. — 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.	MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 237

Türkiye ile Polonya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/416; C. Senatosu : 1/173)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 789)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 2984

15 . 3 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 3 . 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye ile Polonya arasında ticarî belgelerin tasdikinden harç alınmasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 22 . 1 . 1971 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 5, 12 . 3 . 1973 tarihli 72 ve 75 nci Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 789)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No. : 1/173
Karar No. : 6

3 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 Mart 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye ile Polonya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden harç alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 15 . 3 . 1973 tarihli ve 2984 sayılı yazılarıyle Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 20 Mart 1973 tarihli 45 nci Birleşiminde Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Bayındırlık, Ulaştırma İmar ve İskân, Malî ve İktisadî İşler ile Bütçe ve Plân komisyonlarından üçer üyenin katılması suretiyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 3 Nisan

1973 tarihli Birleşiminde Devlet Bakanı Doğan Kitaplı ile ilgili bakanlıkların temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I) Tasarı, Türkiye ile Polonya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden harç alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde, bâzı ihraç mallarına ilişkin ticarî belgelerin tasdikinden alınan harçların Türkiye ile Polonyo arasında gelişmekte olan ticarî münasebetleri olumsuz yönde etkilemesi sebebiyle, bu harçların karşılıklı olarak kaldırılması konusunda bir andlaşma aktedilmesinin, bu mahzurun giderilmesi hususunda Polonya Hükümetiyle yapılan temaslarda en uygun hal tarzı olarak ortaya çıktığı ve Polonya Hükümetinin Türk konsolosluklarının (GATT) anlaşmaları uyarınca menşe şahadetnamelerini harçtan muaf olarak tasdik etmeleri neticesi Türk Hükümetinin Polonya ihraç mallarına ilişkin belgelerin tasdikinden sağladığı gelirden fazla olması sebebiyle, böyle bir andlaşmanın akdedilmesinin memleketimizin menfaatleri bakımından faydalı mülâhaza edildiği belirtilmektedir.

Arz edilen gerekçe ile getirilen ve özelte değinilen düzenlemeyi öngören tasarı, komisyonumuzcada benimsenmiştir.

II) Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyle sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Bursa	Manisa	Tabiî Üye
Ş. Kayalar	*D. Barutçuoğlu*	*H. Tunçkanat*
Ankara	Zonguldak	Samsun
T. Kapanlı	*M. A. Pestilci*	*F. Tevetoğlu*
Konya	Edirne	Kocaeli
S. Çumralı	*N. Ergeneli*	*L. Tokoğlu*
Muş	C. Bşk. Seç. Üye	Erzurum
İ. Bingöl	*S. N. Ergin*	*O. Alihocagil*
Tekirdağ	Antalya	Çanakkale
C. Tarlan	M. Pırıltı	Ziya Termen
Toplantıda bulunamadı.	Toplantıda bulunamadı.	Toplantıda bulunamadı.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN	GEÇİCİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
Türkiye ile Polonya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç Alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısı	*Türkiye ile Polonya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç Alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanmasına dair kanun tasarısı*
MADDE 1. — Türkiye ile Polanya arasında Ticarî Belgelerin Tasdikinden Harç Alınmamasına mütedair Andlaşmanın onaylanması uygun bulunmuştur.	MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bay Bakan,

Hükümetimin, ülkelerimiz arasındaki ticarî ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak amacıyle, Polonya Halk Cumhuriyeti Hükümeti ile aşağıdaki Anlaşmayı akdetmek istediğini Ekselânslarının bilgilerine sunmakla şeref duyarım.

«Türkiye Hükümeti ile Polonya Halk Cumhuriyeti Hükümeti karşılıklılık esasına dayanmak şartı ile, Türkiye'ye gönderilecek Polonya malları ile Polonya'ya gönderilecek Türk malları için ticarî nitelikteki belgeler ile ilgili bütün konsolosluk harçlarını kaldırmayı ve bu tasdik işlemlerini bedelsiz yapmayı taahhüdederler.

İşbu Anlaşma Âkit Tarafların mevzuatına göre onaylanacak veya uygun bulunacak ve Âkit Tarafların onay veya uygun bulma işlemlerinin tamamlanmış olduğunu birbirlerine bildirmeleri ile yürürlüğe girecektir.»

Polonya Hükümeti yukarıdaki hususlarla mutabık bulunduğu takdirde, işbu mektup ile Ekselânslarının bana göndermek lütfunda bulunacakları cevabın hükümetlerimiz arasında yapılan bir anlaşma sayılmasını teklif etmekle şeref duyarım.

En derin saygılarımın teyidini kabul buyurmanızı rica ederim Bay Bakan.

Ekselâns
Bay Stefan Jedryhowski — *Özdemir Benler*
Dışişleri Bakanı — Büyükelçi

Bay Büyükelçi,

10 Aralık 1970 tarih ve 816/102 sayılı mektupla Ekselânsları bana aşağıdaki hususları bildirmek lütfunda bulundular.

Hükümetimin, ülkelerimiz arasındaki ticarî ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak amacıyle, Polonya Halk Cumhuriyeti Hükümeti ile aşağıdaki anlaşmayı akdetmek istediğini Ekselânslarının bilgilerine sunmakla şeref duyarım.

«Türkiye Hükümeti ile Polonya Halk Cumhuriyeti Hükümeti karşılıklılık esasına dayanmak şartı ile, Türkiye'ye gönderilecek Polonya malları ile Polonya'ya gönderilecek Türk malları için ticarî nitelikteki belgeler ile ilgili bütün Konsolosluk harçlarını kaldırmayı ve bu tasdik işlemlerini bedelsiz yapmayı taahhüdederler.

İşbu anlaşma Âkit Tarafların mevzuatına göre onaylanacak veya uygun bulunacak ve Âkıt Tarafların onay veya uygun bulma işlemlerinin tamamlanmış olduğunu birbirlerine bildirmeleri ile yürürlüğe girecektir.»

Polonya Hükümeti yukardaki hususlarla mutabık bulunduğu takdirde, işbu mektup ile Ekselânslarının bana göndermek lütfunda bulunacakları cevabın Hükümetlerimiz arasında yapılan bir anlaşma sayılmasını teklif etmekle şeref duyarım.»

Ekselânslarından bahis konusu mektubu aldığımı beyan ederek Polanya Hükümetinin yukarda anılan mektupla teklif edilen anlaşmayı kabul ettiğini bilgilerinize sunmakla şeref duyarım.

En derin saygılarımın teyidini kabul buyurmanızı rica ederim Bay Büyükelçi.

Ekselâns — *Stefan Jedrychowski*
Bay Özdemir Benler
Türkiye Fevkalâde ve tam yetkili
Büyükelçisi - Varşova

Toplantı : 12

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 240

Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin Anlaşma, İşletme Anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadî İşler, Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/758; C. Senatosu : 1/169)

(Not : M. Meclisi : S. Sayısı : 846)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 7143

15 . 3 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 12 . 3 . 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 28 . 12 . 1972 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 5, 12 . 3 . 1973 tarihli 72 ve 75 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 846)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/169
Karar No. : 2

3 . 4 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 Mart 1973 tarihli 75 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Uydular Aracılığı ile Telekoniminikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 15 Mart 1973 tarihli ve 7143 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 20 Mart 1973 tarihli 45 nci Birleşiminde - Anayasa ve Adalet -, - Dışişleri, Turizm ve Tanıtma -, - Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân - Malî ve İktisadî İşler - ile - Bütçe ve Plân komisyonlarından üçer üyenin katılması suretiyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 20 . 4 . 1973 tarihli Birleşiminde Devlet Bakanı Doğan Kitaplı ile ilgili Bakanlıklar temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 20 Ağustos 1971 tarihinde Waşington'da hazırlanarak imzaya sunulan ve 7 Şubat 1970 tarihli ve 7/238 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile verilen yetkiye dayanılarak 10 Eylül 1971 tarihinde Waşington'da imzalanan «Uydular Aracılığı ile Telekoniminikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) ilişkin işletme Anlaşması» nın ve 21 Mayıs 1971 tarihinde Waşington'da yapılan «Uydular Aracılığı ile Telekoniminikasyon Uluslararası Konsorsiyumunun kesin düzenlenmesine ilişkin Tam Yetkililer Konferansının nihaî senedi» nin onaylanmasının uygun bulunmasını öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde açıklandığı üzere, INTELSAT'a ilişkin İşletme Anlaşması, küresel tek bir uydu haberleşme sistemini gerçekleştirmek gayesi ile INTELSAT Anlaşmasını imzalayan hükümetlerin kaza yetkisi altında bulunan bölgedeki ve hükümetlerin tavsiye ettiği en yetkili telekoniminikasyon teşekkülleri arasındaki anlaşma olup; Tam Yetkililer Konferansının nihaî senedi ise. INTELSAT'a nihaî veçhe verecek olan Tam Yetkililer Konferansının nihaî senedidir.

Yine tasarının gerekçesinde belirtildiği üzere, uzak mesafeli, özellikle kıtalararası irtibatların gerçekleşmesinde kullanılan klâsik telekoniminikasyon tekniklerinin gerekli nitelikte ve yeterlikte olamamaları ve geniş bant trasmisyonu gerektiren televizyon programlarının iletilmesine olanak vermemeleri nedeniyle, yapma uydular aracılığı ile telekoniminikasyon olanakları araştırılmış ve başarı elde edilmesi üzerine de 1964 senesinde «Uydularla Telekoniminikasyon Uluslararası Konsorsiyumu» INTELSAT'ın kurulmuş ve 8 Nisan 1968 gün ve 6/9842 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ülkemiz de bu örgüte katılmıştır.

Açıklandığı üzere, ülkemizin INTELSAT'a katılmasındaki nedenler ve gerçekleştirilmek istenen amaçlar :

a) Hızla gelişen uzay telekoniminikasyonu tekniğine, yabancı kalmamak ve INTELSAT çalışmalarından haberdar olmak,

b) Elverişlilik incelemesine dayanarak uygun düşen ilk tarihte yer istasyonu kurarak, uluslararası telekominikasyon da bu yeni, yüksek nitelikte, diğer ülkelere tabi olmayan ve belli koşullarda ucuz olan imkânların Türkiye tarafından da kullanılmasını sağlamak,

c) INTELSAT yatırımlarına, kotalar oranında yapılan katılmalara % 14 nispetinde bir faiz uygulanması ve katılma tutarlarının böylece değerlendirilmesini sağlamak,

Esaslarında gözetilmiştir.

Açıklandığı üzere nihaî statü, geçici anlaşmaların aksine, gelişmiş ülkeler dışındaki ülkelere de örgütün yönetimine katılma imkânları sağlayarak bir dengeyi gerçekleştirmeyi öngörmektedir.

Arz edilen gerekçe ile getirilen ve belirtilen amaçları gerçekleştirebilmek maksadı ile Hükümetimiz tarafından da imzalanan Sözleşmenin hükümleri genel olarak incelenerek Komisyonumuzca da uygun bulunmuş ve Sözleşmeye esas işbu tasarı Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Bursa *Ş. Kayalar*	Sözcü Manisa *D. Barutçuoğlu*	Kâtip Tabiî Üye *H. Tunçkanat*	Ankara *T. Kapanlı*
Zonguldak *M. A. Pestilci*	Samsun *F. Tevetoğlu*	Konya *S. Çumralı*	Edirne *N. Ergeneli*
Kocaeli *L. Tokoğlu*	Muş *İ. Bingöl*	Cumhurbaşkanınca S. Ü. *S. N. Ergin*	Erzurum *O. Alihocagil*

Tekirdağ C. Tarlân Toplantıda bulunamadı	Antalya M. Pırıltı Toplantıda bulunamadı	Çanakkale Z. Termen Toplantıda bulunamadı

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN	GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN
Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) İlişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı	*Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası örgütüne (INTELSAT) İlişkin anlaşma, işletme anlaşması ve nihaî senedinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı*
MADDE 1. — 20 Ağustos 1971 tarihinde Waşington'da hazırlanarak imzaya sunulan ve 7 . 2 . 1970 tarihli ve 7/238 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyle verilen yetkiye dayanılarak 10 Eylül 1971 tarihinde Waşington'da imzalanan «Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası Örgütüne (INTELSAT) ilişkin işletme anlaşması» nın ve 21 Mayıs 1971 tarihinde Waşington'da yapılan «Uydular Aracılığı ile Telekominikasyon Uluslararası Konsorsiyumu'nun kesin düzenlenmesine ilişkin Tam Yetkililer Konferansının Nihaî Senedi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.	MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.	MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.